

31. OKTÓBER 2013

„Vidíte zlé položenie, v ktorom sa nachádzame,
že Jeruzalem je zborený a jeho brány sú spálené.

Nože, postavme hradby Jeruzalema,
aby sme neboli ďalej na posmech.“

Nehemiáš 2,17

Zborový list

Cirkevného zboru ECAV
na Slovensku Kežmarok

O silu prosím

Ján Haranta

*O silu prosím, o dôveru,
keď neznáme sú dlžky prieči, -
k Tebe sa, Kriste, prosby berú,
len Tebe duch môj dobrorečí.
Hľa, utužený v bojovaní,
cez nové boje tvrdnú ruky.
Nech Teba nikdy neporaní
bezradna dotyk slaboduchýj.
Nech v Tebe kotví celá nádej,
Ty, more môjho zabudnutia, -
na bolesť zhliadni, balzam nalej
a daj mi svoje sladké putá.
O silu prosím, o dôveru,
o Tvoje slovo posilnenia, -
pre pletky prázdne nech sa veru
istoty v pierka nepremenia.
S Tebou sa chcem nájsť v kríži, Pane.
A s Tebou sláviť zmŕtvychvstanie!
Zo zbierky Spomienky na anjela
Hevi Bratislava 1994*

Obsah

Duchovný rast cez čítanie Písma
a duchovnej literatúry2

Lutherovi.....4

Duchovný pád cirkvi5

Môžeme žiť ako Božie deti8

Martin Luther dnes 11

Já žížním! 13

Povedali o... duchovnom živote . 15

Prvý článok..... 16

Ježiš Kristus – živé slovo
i po 1150 rokoch 17

Životné jubileum 18

Milý brat skladateľ!20

Čo mi dala opera Jakub Kray? ..22

Pozvanie k Ježišovi25

Slávni evanjelici v Kežmarku V..26

Diakonia ECAV na Slovensku ...30

Slovom i obrazom.....33

Duchovný rast cez čítanie Písma a duchovnej literatúry

A keď ste už zblekli všetku zlosť, všetku falošnosť, pokrytectvo, závišť a všetky ohovárky, ako teraz narodené nemluvniatka túžte po duchovnom čistom mlieku, aby ste rástli na spasenie, keďže ste už okúsili, že Pán je dobrý (1.Pt 2,1-3).

Už niekoľko rokov vyučujem štúdium Biblie v mládežníckom školiacom programe. Je to možno aj preto, lebo sám veľa čítam, a aj k živej viere v Pána Ježiša som sa okrem spoločenstva evanjelického zboru v Bratislave dostal cez čítanie Biblie. Dodnes mám zvyk každý deň čítať Písmo Sväté a snažím sa vyhradiť si čas aj na štúdium Biblických oddielov.

Prvá skutočnosť, ktorú si pri čítaní hlavne Biblie môžeme uvedomiť, je to, že Slovo Božie nás vedie **k zblečeniu všetkej zlosti, ...** Je osobnou skúsenosťou mnohých kresťanov, že skrze čítanie Biblie pochopili, akí sú hriešni a ako veľmi potrebujú milosť nášho Spasiteľa – Pána Ježiša Krista. Veľmi dôležité je preto, aby sme z Písma a z duchovnej literatúry mohli prijať požehnanie zákona a evanjelia. Zákona, ktorý nás usvedčuje z hriechu a evanjelia, ktoré nás vedie k milostivému Pánu Bohu. Pri čítaní má človek veľa krát čas pozvažovať veci, vrátiť sa k myšlienkam a v konečnom dôsledku hlbšie pochopiť cestu osobnej záchrany vo viere v Pána Ježiša. V tomto smere je dobré si čítať z Biblie Evanjeliá a Skutky apoštolov alebo časopis Cestou svetla či knižky od W. Buscha, K. Royovej alebo iné. Samozrejme, kresťanská viera sa žije aj v spoločenstve cirkevného zboru, kde nachádzame bratov a sestry, ktorí nás chcú povzbudiť v hľadaní Spasiteľa, ale aj v tom druhom – vo vernom nasledovaní Pána Ježiša.

Druhou skutočnosťou ohľadom čítania Biblie a duchovnej literatúry je, že nám slúžia na náš **rast v spásu, lebo sme okúsili, že Pán je dobrý**. Kresťan má túžiť po duchovnej strave – čistom mlieku. Samozrejme, najčistejším zdrojom je Biblia, potom aj výklad Božieho slova a patrí k tomu aj duchovná literatúra. Duchovný rast nastáva prijímaním duchovnej stravy. A preto je namieste otázka: Ako prijať duchovný úžitok z čítania Biblie, či kresťanskej literatúry? Biblia bola napísaná v rozmedzí skoro 1500 rokov a písanie bolo ukončené niekedy okolo roku 100 po Kristu. Jasne musíme vidieť, že potrebujeme často aj vysvetlenie, aby sme správne pochopili Biblickú zvesť. K tomu nám slúži aj duchovná literatúra. Naše čítanie by teda malo vždy spĺňať tieto dve veci. Mali by sme pochopiť po prvé, čo znamenal Biblický od-

diel **vtedy** v minulosti a po druhé, čo nám odkazuje Biblický oddiel do našej súčasnosti **teraz**. A to podstatné, nestačí len pochopiť, ale aj upraviť svoj kresťanský život podľa toho, čo nám vysvetľuje Duch Svätý. Osobne by som v tomto smere odporúčal čítanie Pavlových listov svojim priateľom, tiež aj Evanjeliá s dôrazom na pochopenie, ako žil Pán Ježiš a ako viedol Svojich učeníkov. Z časopisov nám poskytujú dobré vyučovania Evanjelický východ, či časopis EVS. Pre duchovný rast sú potom dobré aj rôzne výklady a komentáre k Biblickým knihám alebo určitým oddielom Biblie. Pred časom ma v tomto smere zaujala kniha „Kto chce chodiť po vode, musí vystúpiť z lode“, ktorú vydalo EVS. Zaoberá sa výkladom Biblického oddielu Matúš 14,22-33.

Prajem každému z nás mnoho úžitku pri čítaní, **aby sme, verní pravde, v láske rástli v každom ohľade v Toho, ktorý je Hlava, v Krista** (Ef 4,15).

Michal Findra

Lutherovi

Daniel Šovc

Už päťsto rokov splavil čas
korytom svojej rieky
a ty si s nami, vôkol nás
akobys' meral veky.

Aká zem zrodila ťa?
Aké si mlieko píjal?
Či čas tvoj bol čas pokoja?
A či si neznal prívál?

Žeravú pôdu značí letopis
a pomútené hlavy,
od Krista bolo ďaleko
a nebol to čas slávy.

Ne nahmatá si ducha pulz
od Wittenberga k Rímu.
(- Ducha diabla je to! -) - Riekol si.
Kde ale pravdu príjmu?!

Keď stál si potom vo Wormsi,
pred snemom, pred cisárom
a pravdy Písma hájil si
sám, jeden, s ľudským hlasom,

bol si sám? Jeden? Neverím.
Za tebou veľmoc stála
a na oblaku sedel si,
čo ti moc Božia dala.

A že si umrel? Planá reč.
Si stále ako rieka.
V prameňoch tvoj duch spod zeme
vyviera pre človeka.

Už päťsto rokov splavil čas
korytom svojej rieky
a ty si s nami, vôkol nás
akobys' meral veky.

pripravila Olga Kormanová

Duchovný pád cirkvi

alebo odpustky ako svätý tovar

31. októbra 1517, Wittenberg. Martin Luther, augustiánsky mních a profesor na kurfirskej wittenberskej univerzite, zaslal arcibiskupovi Albrechtovi list, v ktorom sa sťažuje na kazateľov predávajúcich odpustky. K tomu pripojil svojich 95 výpovedí. Nimi vyzýval do teologickej debaty o odpustkoch, ktorí sa mali zúčastniť poprední teológovia. Je sporné, či Luther skutočne svoje tézy pribil na drevenú bránu wittenberského zámockého kostola, ktorá v tom čase slúžila ako univerzitná tabuľa, dnes by sme povedali nástenka s odkazmi.

Odpuštok a pokánie

Podľa katolíckeho učenia sa rozumelo pod odpustkom odpustenie časného trestu za hriech. Každý hriech sa v živote prejavuje nejakou vinou, a tak privoláva na seba časný trest. Hriešnikovi, ktorý činil pokánie, zostávalo po spovedi a rozhrešení ešte časť hriechu, ktorý si musel odpykať v tomto svete alebo po svojej smrti v očistci, aby sa dostal do neba. Cirkev mohla podľa zodpovedajúcich skutkov pokánia (napríklad na púti) veriaceму udeliť odpustenie z „cirkevného pokladu“ Kristových zásluh a zásluh svätých. Dokonca bolo možné získať odpustky aj pre mŕtvych, a tak im skrátiť pobyt v očistci. Predaj odpustkov sa stále viac stával pre pápežskú kúriu pohodlným zdrojom finančných príjmov.

Prvotná – apoštolská cirkev žiadne odpustky nepoznala. O tejto praxi ne-nachádzame svedectvo v Skutkoch apoštolských, či v Pavlových listoch. Táto skutočnosť sa rozvinula v latinskej cirkvi v 6. – 10. storočí v čase prechodu od hromadného cirkevného zmierovania sa k individuálnej svätej spovedi. Od tejto doby sa pod odpustkom rozumie odpustenie pozemského trestu za hriech pred Bohom, ktorého vina je zmytá slávnostným rozhrešením. Trest uložený cirkvou (napr. dočasný zákaz používať určité jedlá, vylúčenie z účasti na svätom prijímaní) môže hriešnik odčiniť určitými kajúcimi činmi - ako napríklad almužnami alebo účasťou na procesii. Počas križiackych výprav pápež Urban II. povolil odpustenie všetkých svetských trestov pre účastníkov týchto výprav. Už dopredu mali križiaci odpustené, čokoľvek by zlého spáchali. Táto skutočnosť sa odzrkadlila v surovom zaobchádzaní križiakov s človekom.

Cirkev poskytovala odpustky v presvedčení, že spravuje pred Bohom hrivnu zásob Božej milosti získanú prostredníctvom Ježiša Krista a svätých, ktorú má poskytovať hriešnikom. Keď doba stredoveku vrcholila, tak pokánie sa čoraz viac nahradzovalo peniazmi. Už samotný predreformátor, ako bol Hieronym

Savonarola, Peter Vald, Ján Viklef alebo Ján Hus, odsudzovali odpustky – ako ľudskú opovážlivosť, založenú na obchodovaní so svätými vecami – tzv. svätokupectvo. Luther vo svojich 95 výpovediach proti odpustkom zdôrazňoval predovšetkým osobný vzťah človeka k Bohu a vyža-

doval preto obrátenie – zmenu myslenia, zmenu postoja k Bohu, a nie odpustky. Bol si vedomý toho, že sa dotkol otvorenej teologickej otázky, o ktorej chcel debatovať, a nie viesť spor s predstaviteľmi cirkvi. Ľudia však videli v Lutherových výpovediach viac spoločenský protest než teologický problém. Od tejto doby pozná odpustky len katolícka cirkev. Teológovia 20. storočia, ako napríklad Karl Rahner, sa snažili o nové chápanie tzv. trestu za hriechy – ako určitého nutného dôsledku viny, ktorá uvádza človeka do bolestného napätia k sebe samému a k okolitému svetu. Prax je však úplne iná – aspoň u nás na Slovensku.

V roku 1517 vypísal pápež Lev X. ďalšie odpustky, aby získal peniaze na stavbu chrámu sv. Petra v Ríme. Polovicu z predaja odpustkov mal získať pápež a polovicu mníchovský arcibiskup Albrecht. Tieto odpustky boli v okolí Wittenbergu predávané dominikánskym mníchom Jánom Tetzelom. V samotnom Sasku nemohli byť z rozkazu tamojšej vrchnosti, kurfirsta Fridricha Saského, predávané žiadne odpustky.

Predaj odpustkov Luther kritizoval predovšetkým z duchovných dôvodov. Podľa jeho zistenia sa veriaci mylne domnievali, že pokánie, teda obrátenie sa k Bohu, nie je vôbec nutné, ak si človek kúpi odpustok. Keď Luther napísal svojich 95 výpovedí proti odpustkom, nechcel nimi zakladať nové učenie, novú cirkev, ale chcel predovšetkým celú odpustkovú prax spochybniť, pretože apoštol Pavel o Božej milosti v liste Rímskym a Efezským hovorí úplne niečo iné, čo absolútne nekorešpondovalo s odpustkovou praxou.

Proces proti Lutherovi

Lutherova iniciatíva spočiatku nemala veľký ohlas. K navrhovanej dišpute sa nikto neprihlásil. V novembri 1517 bolo 95 výpovedí vytlačených v Norimbergu, Lipsku a Bazileji. Až vtedy prebehli tieto myšlienky Nemeckom rýchlosťou vetra. Sám Luther o tejto skutočnosti poznamenal: „Bolo to, akoby samotní anjeli boli poslami a priniesli zvesť pred oči každého človeka.“ Výpovede boli prijaté predovšetkým humanistami a kritikmi vtedajšej cirkvi.

Jeden z mladých humanistov Filip Melanchton z Brettenu prišiel v roku 1518 na wittenberskú univerzitu ako profesor gréčtiny a stal sa Lutherovým dobrým spolupracovníkom. Cirkevná opozícia nedala na seba dlho čakať. Mníchovský arcibiskup Albrecht sa zoznámil s Lutherovými názorami na Rím a vyslovil podozrenie z kacírstva. Predovšetkým mu išlo o príjmy z predaja odpustkov. Začiatkom roku 1518 vzniesol dominikánsky rád, ku ktorému patrili predajca odpustkov Ján Tetzel, na Luthera oficiálnu žalobu. Na jeseň bol Luther ako kacír predvolaný do Ríma, kde mal byť vypočutý a kde mal svoje učenie odvolať. V dôsledku politických zmien po smrti cisára Maximiliána sa Luther do Ríma nemusel vydať.

Luther a Kajetán

Ako sa tomu v dejinách reformácie stalo niekoľkokrát, zohrala tu svoju úlohu vysoká politika. Po smrti cisára Maximiliána bol pápež Lev X. veľmi znepokojený tým, že by sa cisárov vnuk, španielsky kráľ Karol z domu habsburského, mohol stať kráľom a cisárom. Cirkevný štát by bol potom celkom obklopený španielskymi dŕžavami. Preto si nechcel pohnevať Lutherovu vrchnosť, saského kurfirsta Fridricha Múdreho. Pre pápeža by bolo totiž najlepšie, keby sa Fridrich sám uchádzal o kráľovskú korunu. V každom prípade však mohol mať Fridrich ako jeden z kurfirstov, ktorí volili cisára, na budúcu voľbu veľký vplyv. Preto mu Lev X. udelil pápežský rád Zlatej ruže a dovolil, aby bol Luther vypočúvaný v rámci ríšskeho snemu v Augsburgu pápežským legátom kardinálom Tomášom Kajetánom.

Na tomto sneme sa Luther dostal s Kajetánom do sporu o odpustky. Kardinál Kajetán argumentoval pápežským stanoviskom, ktoré Luther nemohol prijať, pretože bolo podľa jeho názoru v rozpore s Bibliou. Kajetán nedokázal Luthera presvedčiť, ale žiadal od neho, aby svoje učenie odvolal. Nakoniec zvolal: „Bež a už mi nechod na oči, keď nechceš odvolať.“ Pre Kajetána, generálneho predstaveného dominikánskeho rádu a jedného z najvýznamnejších teológov svojej doby stál pápež nad koncilom, nad Písmom, ba dokonca nad cirkvou. Oproti tomu u Luthera pápež stál pod autoritou Písma svätého. Z tohto sporu nadobudol Luther presvedčenie, že pápež by mohol byť „Antikristom“, apokalyptickým Božím protivníkom. Výsluch skončil bez akéhokoľvek výsledku.

Odpustková prax dnes

Do akej miery sme poznačení dnes touto odpustkovou praxou ako evanjelici augsburského vyznania? Do akej miery prijímame svoje spasenie ako tovar, ktorý sa dá kúpiť alebo ktorý si môžeme dobrými skutkami zaslúžiť? Nerobíme neraz určité veci v cirkvi práve s týmto motívom? Hrdo sa hlásime k Lutherovej reformácii, zavrhuje odpustky, no v rôznych moderných formách ich neraz sami uskutočňujeme. Akoby sme nedokázali prijať tú skutočnosť, o ktorej hovorí apoštol Pavel v liste Efezkým: „*Lebo milosťou ste spasení skrze vie-*

ru. *A to nie sami zo seba; je to dar Boží; nie zo skutkov, aby sa nikto nechválil.*“ (Ef 2,8.9) Božia milosť – to je Božie rozhodnutie, ktoré nám Boh dáva bez podmienok. Ja Božiu milosť nemusím dobýjať, ja o ňu nemusím zápasiť, ja si ju nemusím ani zaslúžiť a vonkoncom nie kúpiť. Ja Božiu milosť môžem prijať. A to je ten zásadný rozdiel v chápaní, na ktorý poukazoval a o ktorý bojoval Luther.

Bol som presvedčený, že v dnešnej dobe by už žiadny teológ, či už je z tej či onej cirkvi, nemal upadnúť do bludu stredoveku, kde bolo potrebné za spasenie zaplatiť, alebo si ho nejakými dobrými skutkami zaslúžiť. Mýlil som sa! V jednom sociálnom zariadení na stene viseli takéto smernice, z ktorých niečo málo zacitujem.

Podmienky na získanie odpustkov v Roku viery:

„V prebiehajúcom roku viery – až do 24. novembra 2013 môžu veriaci s opravdivo kajúcim duchom získať úplné odpustky v prospech duší v očistci alebo pre seba ak 1) pristúpia k sviatosti zmierenia; 2) príjmu sväté prijímanie; 3) vykonajú nižšie uvedený špecifický odpustkový úkon.“

Tých úkonov tam bolo viac než dosť, ktoré nechcem komentovať, ale pri ktorých som si uvedomil, že stredovek ešte stále v cirkvi pretrváva, nehovoriac o teologickej podstate odpustkovej praxe, ktorá nemá žiadnu oporu Písme svätom. Toto je nebezpečenstvo, ktoré dnešným kresťanom neustále hrozí, žiaľ i v cirkvi v presvedčení, že ku ich spásu im stačí naplniť odpustkovú prax – splniť si akúsi povinnosť, urobiť si niekde za niečo čiarku, no pritom ich srdce je ďaleko od Boha. Apoštol Pavel ku tomu poznamenáva: „*Ale tomu, kto skutky vykonáva, tomu sa mzda nepočíta z milosti, ale z podlžnosti.*“ (R 4,4) „*A keď z milosti, tak nie zo skutkov, ináč by milosť nebola milosťou.*“ (R 11,6) Chceme byť stále Boží dlžníci alebo omilostené Božie deti? Ak tu stojíme ako dlžníci, tak to je počiatok pádu cirkvi, ale ak sme prijali Božiu milosť, tak v nej môžeme duchovne rásť.

Roman Porubän

Môžeme žiť ako Božie deti

Ján Grešo

A tak teda, bratia, povinní sme žiť nie telu podľa tela, lebo ak žijete podľa tela, zomriete; ale ak Duchom umŕtvujete skutky tela, budete žiť. Lebo všetci, ktorých vedie Duch Boží, sú Boží synovia. Ved' ste neprijali ducha otroctva, aby ste opäť žili v strachu, ale prijali ste Ducha synovstva, v ktorom voláme: Abba, Otče. Ten-

to Duch sám dosvedčuje nášmu duchu, že sme Božie deti. Ale ak sme deti, sme aj dedičia, dedičia Boží, a spoludedičia Kristovi, aby sme, ak spolu trpíme, boli aj oslávení (Rímskym 8,12-17).

Ježiš Kristus nám priniesol nielen nové myšlienky, ale predovšetkým nový spôsob bytia. Prišiel do sveta nielen preto, aby očistil a obohatil

naše poznanie, ale hlavne preto, aby nás v našej najvnútornejšej podstate zmenil, transformoval. Pretože ide o veľkú zmenu, nestačí na jej uskutočnenie len poučovanie, ale bolo potrebné to tajomné dielo vykúpenia, ktoré Ježiš Kristus vzal na Seba a aj vykonal. Ide o veľkú zmenu k lepšiemu, ktorá vyzerá tak, akoby sa človek znova narodil. Byť kresťanom znamená stať sa novým človekom.

Táto veľká bytostná premena, nové narodenie, radikálna transformácia sa nám ponúka ako darovaná možnosť. Táto ponuka je spojená s požiadavkami na nás, ale dôležité je uvedomiť si, že je to najprv a predovšetkým darovaná ponuka. Keby tejto ponuky a pomoci nebolo, nemohla by sa naša bytostná premena uskutočniť ani pri najúprimnejšej snahe a najpevnejšej vôli. Tie najväčšie veci sa nám ponúkajú zadarmo – len ich vziať, len ich prijať, len ich uplatniť. Aj citované slová z listu Rímskym sú pre nás takou aktuálnou ponukou. Každý by si mal povedať: Mne sa ponúka radikálna premena môjho života; som ochotný prijať ju so všetkými dôsledkami?

Bytostná premena sa v Biblii opisuje mnohorakým spôsobom. Dnes si všímame jedno z kľúčových slov uvedeného biblického textu. Každému z nás sa ponúka možnosť byť v plnom, všeobsiahlom zmysle Božím dieťaťom. Byť Božím dieťaťom – to je pre človeka jedinečný spôsob života, to je koncepcia človeka, akej páru niet.

Tento základný pojem treba rozviesť do mnohých jednotlivých viet, aby sme si uvedomili, že tu ide o niečo nesmierne veľkého. Som Božie dieťa: Nie som produkt náhody, ale

vyšiel som z Božích rúk a k Bohu sa vraciam. Nie som opustený a zabudnutý, naopak, Pán Boh mi dal právo oslovovať ho Abba, Otec, Otec-ko. Nie som ponechaný napospas náhode: Pán Boh mi dáva Svojho Ducha, ktorá ma vedie a ukazuje mi cestu. Nie som sám, keď je môj život ohrozený chorobou, nepriateľmi, smrťou: Môj Boh je pri mne a z Jeho otcovských rúk ma nikto nevytrhne.

Môj Spasiteľ ma oslobodil od najväčšieho strachu, od strachu, že sa moja bytosť načisto pominie. On mi vybojoval istotu večného života. Pretože som Božie dieťa, pretože som slobodný od najväčšieho strachu, už nemusím podliehať tým menším strachom. - Tento dôsledok Božieho synovstva je v našom texte osobitne zdôraznený: **„Ved’ ste neprijali ducha otroctva, aby ste opäť žili v strachu, ale prijali ste Ducha synovstva, v ktorom voláme: Abba, Otče.“** Vieme si predstaviť, čo to znamená, že ako Božie deti nemusíme žiť v strachu? Pomocou strachu dokážu druhí človekom manipulovať a robiť z neho povolného otroka. Kto je ako Božie dieťa slobodný od strachu, nemusí sa stať otrokom tyranských, despotických, v podstate primitívnych ľudí. Byť Božím die-

ťaťom a žiť v ponižujúcom otroctve – to sú dve veci, ktoré sa navzájom vylučujú. Cítíme, aká sloboda dýcha z týchto slov? Boh chce aj z nás urobiť slobodných ľudí, ktorí žijú na vysokej úrovni ľudskej dôstojnosti. Toto všetko a mnoho ďalších krásnych vecí patrí do života človeka, ktorý je Božím dieťaťom. Toto všetko môže byť aj naše, a to už teraz, v tomto časnom živote.

Uvedený text hovorí ešte o vyšších perspektívach. „**Ale ak sme deti, sme aj dedičia, dedičia Boží, a spoludedičia Kristovi, aby sme, ak spolu trpíme, boli aj oslávení.**“ Pán Boh nás v tomto časnom živote začína viesť po ceste, ktorá má pokračovanie vo večnosti. Žiť vo večnosti v spoločenstve s Ježišom Kristom – to je krásny obsah večného života. Byť spoludedičom Kristovým znamená mať podiel na Jeho láske, čistote, pokoji, radości. Keď si s radosťou povieme: „*Som Božie dieťa*“, je v tom obsiahnuté aj očakávanie plného, bohatého, čistého života vo večnosti.

Zatiaľ však nie sme vo večnosti, ale žijeme v časnom svete, v ktorom pôsobia aj sily namierené proti nášmu vedomiu, že sme Božie deti. Kto poznal a skúsil, akú veľkú cenu to má, že smie byť Božím dieťaťom, musí si tento status Božieho dieťaťa brániť proti silám, ktoré ho chcú oň pripraviť. Môže nás zavalíť prúd udalostí, myšlienok, dojmov, atrakcií, ktoré myšlienku Božieho detinstva zatískajú do pozadia, alebo nám ju chcú celkom zlikvidovať. Aj na túto situáciu ohrozenia Pán Boh pamätá a prichádza so Svojou pomocou. Hovorí o tom jedna veta uvedeného odseku: „**Tento**

Duch sám dosvedčuje nášmu duchu, že sme Božie deti.“ Keď v nás začína hasnúť svetlo istoty o Božom detinstve, prichádza na pomoc Boží Duch a pripomína nám to, čo je pre nás životne dôležité: *Si Božie dieťa*. Len je potrebné, aby sme si pravidelne, ale hlavne v chvíľach ohrozenia, našli chvíľu ticha a sústredene počúvali hlas Božieho Ducha: *Si Božie dieťa*. Neutekajme predčasne z takejto chvíle modlitebného sústredenia, nechajme pôsobiť na seba čím dlhšie tento regenerujúci hlas Božieho Ducha: *Si Božie dieťa*. Človek sa vracia z takejto oázy do víru a búrky života s novou silou a pokojným úsmevom.

Ohrozenie nášho statusu Božieho dieťaťa prichádza nielen zvonku, ale aj z vlastného vnútra. Človek sa nemení na nového človeka dotykom čarovného prútika, ale o uskutočnenie tej novej darovanej možnosti musí zápasíť. Citované Božie slovo, ktoré hovorí o veľkom dare Božieho synovstva, upozorňuje nás aj na našu úlohu neprestajne zápasíť o jeho udržanie a rozvíjanie. „**A tak teda, bratia, povinní sme žiť nie telu podľa tela, lebo ak žijete podľa tela, zomriete; ale ak Duchom umŕtvujete skutky tela, budete žiť.**“ Nachádzame sa v prechodnom štádiu, ktoré nie je práve najľahšie. Na jednej strane boli sme krstom svätým vyňatí zo súvislostí hriešneho, proti Pánu Bohu sa búriaceho ľudstva. Na druhej strane nežijeme ešte vo večnosti, ale uprostred síl, ktoré sa neprestajne usilujú sťahovať nás nadol. V tom je ťažkosť a riziko nášho terajšieho života. Preto treba, aby sme svoje detinstvo Božie bránili nielen proti snahám zotro-

čiť nás, ktoré prichádzajú zvonka, ale aj proti pokušeniam, ktoré prichádzajú z nášho vlastného vnútra. Aj tu sme odkázaní na pomoc Božieho Ducha. Keď cítime, že náš status Božieho dieťaťa je ohrozený pokušeniami z nášho vlastného vnútra, mali by sme sa opäť ponoriť do tichej meditácie a opakovať si slová: **„Ak žijete podľa tela, zomriete; ale ak Duchom umŕtvujete skutky tela, budete žiť.“** Tie **„skutky tela“** musíme chápať v širokom zmysle, ako ukazuje apoštol v inom liste: **„A skutky tela sú zjavné; smilstvo, nečistota, chlipnosť, modloslužba, čarodejníctvo, nepriateľstvá, svár, žiarlivosť, hnevy, zvady, rozbroje, roztržky, závisť, opilstvá, hýrenie a im podobné.“** Proti „skutkom tela“ je najlepšie bojovať tak, že mocou Božieho Ducha si osvojíme to, čo apoštol označuje ako **„ovocie Ducha“**. Citujeme apoštola: **„Ale ovocie Ducha je láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, láskavosť, dobrotivosť, vernosť, miernosť, sebaovládanie.“** Kto sa raduje z toho, že je Božím

dieťaťom, mal by pokladať za samozrejmosť, že bude ustavične zápasíť o takúto čistotu svojho života.

Je pozoruhodné, ako tesne je v našom odseku spojené Božie deťinstvo s Božím Duchom. Duch Boží tvorí, konštituuje v nás Božie deťinstvo, ako ukazujú slová: **„Všetci, ktorých vedie Duch Boží, sú Boží synovia.“** Duch Boží pripomína nášmu duchu, že sme Božie deti, keď je táto istota v nás ohrozená. Pretože sme prijali nie ducha otroctva, ale Ducha synovstva, nemusíme a nemáme sa dať zotročiť nikomu a ničomu. Duch Boží nám pripomína, že nemusíme žiť v strachu, keďže sme boli oslobodení od najväčšieho strachu. Duch Boží je sila, ktorou môžeme umŕtvať skutky tela, keď pokušenie pochádzajúce z nášho vnútra ohrozuje náš status Božieho dieťaťa. Stála prosba o dar Ducha Svätého má teda sprevádzať všetkých tých, ktorí túžia v čím plnšom zmysle byť Božími deťmi.

Ján Grešo: Útek do slobody
Tranoscus Liptovský Mikuláš 1997
vybrala a pripravila Oľga Kormanová

MARTIN LUTHER DNES

Nech mi čitateľ odpustí a tento článok nepovažuje za nejaké rúhanie sa, či znevažovanie osoby Dr. Martina Luthera, ale pokúsila som sa vžiť do jeho postavy - akoby asi zareagoval na dianie v súčasnosti. Od pozeraania a počúvania televízorov, počítačov a mobilov ho samozrejme oslobodíme, ide o to, čo by povedal na dnešný kresťanský život. V ruke by mal svojich 95 téz - výpovedí, ktoré pribil na dvere chrámu vo Wittenbergu a porovnával by, čo sa po takmer 500 rokoch zmenilo.

Celý život na zemi by mal byť podľa Pána Ježiša pokáním... To je obsah hneď prvej výpovede. Nuž, ale nič sa nezmenilo. Možno je to ešte aj horšie. Ako vidieť, stále vládne sila peňazí, moc, nenávisť, prenasledovanie... Poká-

nie? Pomaly archaické slovo, ktoré zapadá do minulosti a zabudnutia. Alebo spôsobí úškrn. Kostolov je síce dosť, pribudli aj nové, ale ľudia... veď tie kostoly sú poloprázdne a niektoré... niektoré sú úplne prázdne a vôbec neslúžia svojmu pôvodnému účelu. Tak to je už horšia situácia ako na konci stredoveku, to v starých časoch nebolo, ľudia aspoň chodili do kostola, lebo sa báli trestu... Zišla by sa väčšia disciplína. Hlavne u luteránov.

Nik nemôže odpustiť hriechy, len Pán Ježiš zo Svojej milosti. Toto je hlavná myšlienka všetkých výpovedí. Ale ľudia si to stále neuvedomujú. Ako vidieť, v hierarchii všeobecnej cirkvi sa nič nezmenilo. Dokonca aj predstavitelia iných cirkví sa začínajú cítiť ako polobohovia, nie zástupcovia Boha... a veď všetci tí by mali byť príkladom! Už nie je rozkol medzi cirkvami, ale v samotných cirkvách sa ľudia hádajú, robia si zle. Kam to kresťanstvo dospelo?

Zo svojich hriechov sa ľudia spovedali, spovedajú a budú spovedať. Je však ľútosť pri spovedi opravdivá? Kdeže. Dnešní ľudia sa neboja trestu. Pritom luteráni nedostanú „pokuty“ vo forme modlitieb. Od toho sú oslobodení, ale... Neraz je im jedno (ale zdá sa, že aj členom iných cirkví), či sa s niekym hnevajú alebo nie, odpustenie berú za samozrejmosť. A nielen oni. Vyjdú z kostola a hrešia ďalej. Tridsiataprvá výpoveď pritom už r. 1517 poznamenáva: „Ako sú zriedkaví tí, čo majú opravdivú ľútosť, práve tak sú zriedkaví aj tí, čo získajú opravdivé odpustenie...“

Odpustky? Aj tie ešte existujú? Ale veď keď navštívia ľudia trikrát kostol počas sviatkov, či sa zúčastnia nejakého duchovného cvičenia, nemôžu mať za to odpustené hriechy. Hriechy predsa odpúšťa zo Svojej milosti len Pán Ježiš! Stále si to nikto neuvedomuje? Hriech sa nedá vykúpiť ani peniazmi. Ba keď čo len groš zazvoní v truhlici, duša vyletí z očístca. Peniaze duše nevykupujú. A navyše, terajší ľudia dosť škrblija, dušičky ich nezaujímajú, radšej peniažky strčia do pančuchy. Čože, teraz sú nejaké účty a vkladné knižky? A načo? Prečo sa ľudia takto dajú okrádať? Že majú niektoré cirkvi veľa peňazí a majetkov? Na druhý svet si nikto nič nevezme. Šesťdesiatdruhá výpoveď jasne uvádza: „Opravdivým pokladom cirkvi je však sväté evanjelium o Božej sláve a milosti.“

Dr. Luther by zrejme stále krútil hlavou a myslel si: čo sa na tomto svete zmenilo? V podstate nič. Tá technika a vynálezy sú úžasné, ale duša človeka... tá smeruje skôr k zatrateniu. Prečo si to málokto uvedomuje?

Potom by pozrel na poslednú výpoveď, ktorá hovorí: „(Kresťania) nech sa viacej spoľahnú na to: vchádzať skrze mnohé súženia do kráľovstva nebeského, než na bezstarostný prelud, že je pokoj.“

A pomyslel by si: stále platí moja veta: „Cirkev je stále reformovateľná.“ Len keby si to už konečne všetci uvedomili.

Nora Baráthová

(Preklady výpovedí sú z Výberu zo spisov Dr. Martina Luthera)

Já žízním!

Kázeň, která zazněla na 10. nedeli po Sv. Trojici,

4. augusta 2013

Kázal: Miroslav Erdinger,

farár Českobratrské církve evangelické Praha – Kobylisy

Ján 7,37-39: ³⁷V poslední, velký den svátků Ježíš vystoupil a zvolal: „Jestliže kdo žízní, ať přijde ke mně a pije! ³⁸Kdo věří ve mne, 'proud živé vody' poplyne z jeho nitra', jak praví Písmo.“ ³⁹To řekl o Duchu, jež měli přijmout ti, kteří v něj uvěřili. Dosud totiž Duch svatý nebyl dán, neboť Ježíš ještě nebyl oslaven.

Milé sestry, milí bratři! Když jsem ten text z Janova evangelia nedávno přečetl na dvou pavilonech – odděleních ochranné léčby, příkazané soudem, v Psychiatrické léčebně v Praze Bohnicích a ptal se, kdo to je ten, kdo žízní, odpověděl mi mladý muž, který léta vařil pervitin a dosud je tou drogou určován, že to je ten, kdo potřebuje tu lásku. Jde to jen přes Ježíše. Jen tak s ním být. A dodal, že to cítí jako s ženou, se kterou chce jen tak být. Pociťovat lásku. Pohladí, přikryje, slyší, jak odychuje ve spánku. Jen tak s Ním je. Na stejném oddělení mi ve skupině jiný muž řekl: Když jsme tu Bibli kouřili (nezřídká se stává, že když mají na oddělení Bibli s jemnými listy, někteří listy vytrhávají a balí si do nich tabák), tak jsem si četl na natrhaných kouscích úryvky třeba o víře. A bylo to moc zajímavý a tak jsem vlastně díky kouření přišel k Bibli. A tam toho Ježíše potřebují ti, kterým chybí láska. Další pokračovali, že žízeň, o které Ježíš mluví, je žízní po věděni nebo je žízní po pravdě. A na dalším oddělení, kde se léčí muži se sexuální deviací a kde jsem ten text také četl a ptal se, po čem žízní oni, slyšel jsem odpovědi: „Já žízním po lásce a od-

puštění.“ „Já žízním po spravedlnosti a svobodě.“ „Já žízním po porozumění a po svobodě vyjádřit svůj názor.“ „Já žízním po pochopení a odpuštění.“ Další řekl: „Cítím se tak moc sám, samota mě zabíjí. Žízním po opravdové lidské blízkosti, po společenství, ve kterém bych se mohl sdílet. Jsem úplně sám!“. Došla mě síla těch upřímných odpovědí zaskočila. Vždyť to jsou lidé, kterých se povrchně smýšlející většinová společnost bojí, kterými pohrdá, které by mnozí nejrady viděli za mřížemi nebo rovnou na elektrickém křesle, protože jejich činy jsou skutečně díky jejich onemocnění zvrácené. A oni to jsou lidé, kteří žízní po lásce a odpuštění, po spravedlnosti a lidské blízkosti. Z pohledu obětí a jejich nejbližších: Lidé zavrženíhodní. Z pohledu Krista Spasitele a odtud z pohledu faráře: Lidé, kterým se něco podstatného a vlastně nejpodstatnějšího v životě nedostávalo a nedostává, protože se dopustili něčeho, zač je společnost odsoudí. Ale oni jsou nemocní a se svou nemocí se narodili. Nedostatek lásky je pak nemocí zásadní a starující nemocí další.

Znova jsem jim četl ta slova z evangelia podle Jana: „Ježíš vys-

toupil a zvolal: Jestliže kdo žízní, ať přijde ke mně a pije“. Jak je to aktuální pozvání. A jaké konkrétní dopady to pozvání má? Kdo z nás kdy netoužil po odpuštění? Neprožil ale spoň chvilkově opuštěnost a osamění, kdo neměl pochybnosti, je-li skutečně milovaným člověkem a třeba se i ptal, co to vlastně znamená ta láska? Kdo neprožíval tíseň z vnější nebo vnitřní nesvobody, nebo rovnou otroctví a závislosti na něčem, někom, kdo nebyl spoután nenaplněnými představami a tužbami? Kdo neměl někdy sžíravý pocit, že je nepochopený, nepřijatý, že mu nikdo nerozumí, že nikomu na něm nezáleží, koho nepřepadly myšlenky na to, že je vyřazený a nikdo o něho nestojí? Kdo si kdy z přerůzných důvodů nepřipadal jako nepotřebný, jako ten, na něhož druzí ukazují prstem, jako by byl nositelem nějaké infekce? Milé sestry a milí bratři, známe něco z toho? Prožili jsme kdy takové chvíle? Pak porozumíme žízni těch nešťastných pacientů léčebny, pak i my pocítíme tu žízeň mnoha podob a pak se společně sejďeme u zdroje vody živé, sejďeme se u Kristova kříže a uslyšíme ten známý hlas milujícího bratra, přítele, Spasitele: „Pij z poháru mé milosti,

mého milosrdenství, přijímej mé odpuštění, jsem s tebou, jsem ti stále nablízku, miluji tě, člověče. Byl jsem na kříži opuštěn. Slyšel jsi, jak jsem volal: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“ Až tak hlubokou samotu, kdy jsem prožíval opuštění milujícím Otcem, jsem prožil. To pro tebe. Abys ty nemusel takto nikdy strádat a naříkat. V tvé samotě jsem s tebou. Pij! Nebo když jsem z kříže volal: „Žízním“, dávali mi ocet. To abys ty, člověče, nemusel prožívat věčnou, neukojitelnou žízeň. Aby tě ocet lidských srdcí nepřivedl ke skepsi a beznaději. V tvé vyprahlosti jsem s tebou. Pij! A také když se mi všichni posmívali, kam že jsem to dotáhl. Když mi říkali, že jsem druhým pomohl, ať pomohu i sobě a sestoupím z kříže. Když mě měli za ztroskotaného a vyloučeného z lidského společenství. To abys ty, člověče, nepodlehł lidské zlobě a posměchu a vylučování, abys nepropadł zoufalství z neúspěchu a prohry. Pij! A také když jsem se na kříži modlil: „Otče, v ruce tvé poručím svého ducha“. To abys i ty, člověče, věděl, že nepatříš lidské zlobě, nicotě, chaosu a prázdnu, ale že patříš nebeskému Otci, do jehož rukou můžeš poručit i svůj život. Pij! „Jestliže kdo žízní, ať přijde ke mně a pije!“ Kdo prožil ale spoň dotek takového žíznění, porozumí žízni po lásce. A nejen. Porozumí žízni po odpuštění a po všem, co člověku tak zoufale chybí k plnému životu. A bude toužit po uhašení žízně z Ježíšových dlaní.

Ten text má však ještě druhou část. „Kdo věří ve mne, proudy vody živé poplynou z jeho nitra“. Člověk, který uhasí tu mnohotvarou žízeň u Ježíše, ten se proměňuje. Ten

ví, jak mu bylo žiznivému, když hledal a nenacházel lásku, když toužil po odpuštění a neslyšel „odpuštěním ti“, když prožíval samotu a nikdo na jeho dveře nezaklepal, když si nevěděl rady, prohrával a druzí se mu posmívali. Když toužil po svobodě a zůstával v okovech různých závislostí. Kdo uvěřil v Krista a uhasil u Něj svoji žízeň, z toho se proudnou proudy vod. Proudny lásky, proudny empatie, laskavosti a vlídnosti, proudny spolulidství, proudny živé víry v Krista, která je napájena z kříže a hasí žízeň u prázdného hrobu. Žízeň po životě, půjčíme-li si titul slavného románu Irwinga Stonea o Vincentu van Goghovi. Člověk, který si dopřál radost z uhašení svých přerůzných žízní u Krista, bude nabízet ze svého nového bohatství, nové svěžesti, také druhým. Nebude soudit, nebude ukazovat na chyby druhého, aby nebyly vidět ty jeho. Proudny živé

vody poplynou z jeho nitra. A mnozí žizniví a vyprahlí se budou napájet.

Milé sestry, milí bratři, víc než jindy jsem si v té léčebně uvědomil aktuálnost Bible, aktuálnost a trvalou přítomnost Ježíšova pozvání. To je přece potřeba a potřeba dnes, tak jako tomu bylo vždy v historii. Potřeba Krista, který napájí člověka živou vodou lásky a pravdy a milosrdenství, živou vodou odpuštění a nové naděje.

„Jestliže kdo žizní, ať přijde ke mně a pije. Kdo věří ve mně, proudny vody živé poplynou z jeho nitra.“ Bratři a sestry, slyšíte to pozvání? Nebojme se ho přijmout, Pojďme pít ke Kristu. Ale pak počítejme s tím, že proudny vody živé poplynou z našeho nitra a my se staneme jakýmsi zásobníkem živé vody, pro kterou si budou trvale žizníci přicházet. To je ale dobré poslání, co myslíte? Zacht můžeme již nyní u Kristova stolu, ke kterému jsme dnes zváni. Amen

POVEDALI O...

DUCHOVNOM ŽIVOTE

**RÁŠŤ V DUCHOVNOM ŽIVOTE ZNAMENÁ
RÁŠŤ DO HLĚBKY, DO KRISTA, DO ZRELOSTI.**

MÁRIO TOMÁŠIK

**NIE JE MOŽNÉ DUCHOVNE RÁŠŤ, AK SA Z ČLOVEKA
STANE KREŠŤAN – SAMOTÁR. ROMAN PORUBĀN**

**NEBOJTE SA RÁŠŤ POMALY, OMNOHO HORŠIE JE
NIKAM SA NEPOSÚVAŤ. ČÍNSKE PRÍSLOVIE**

**KTO NIE JE SCHOPNÝ OBETE, NIE JE SCHOPNÝ
LÁSKY. JOHANN WOLFGANG VON GOETHE**

Prvý článok

Milan Kraus

Verím
v Boha, Otca všemohúceho,
stvoriteľa neba i zeme.

Prečo?

To celkom presne
vyložiť nedokážeme.

Hľadáme,
skúmame a vraciame sa
myšlienkami
do čias, keď Duch Boží
vznášal sa nad vodami.

Temnota.

Rovina beztvará,
bezbrehosť, chaos, tma
ústiaca do neznáma.

Buď svetlo!

Bez tých slov... čo?
Vesmírne prázdno.

Jama.

Pohoria,
nerasty, potoky,
muži, ženy.
Všetko je stvorené,
len Ktosi nestvorený.

A potom:
z výšin nebeských
sem do údolí sveta

ohnivým jazykom
sám

Svätý Duch
nám o ňom napovedá.

Úsvit sa
trbliece, poludnie
v dôstojnej nádhere
kulminuje,
súmrak sa prikráda.
A to sa opakuje.

Svieži list
skrášli svet
všade, kým nezvädne
a suchý trúchlivou
jeseňou poletuje.
Kolíska. Rakva. Hrob.

A to sa opakuje.

Nesú ma
dnes i vždy,
nesú nás člny – dni
hladinou zvlnenou
von z času...
do večnosti.

Cez absurdnosti
do zmysluplnosti.

Zo zbierky *Trpezlivosť kvetov*
Tranoscius Liptovský Mikuláš 1997

Ježiš Kristus

– živé slovo i po 1150 rokoch

**Prihovor, ktorý odznel na stretnutí spevokolov
Tatranského seniorátu (TAS) v Cirkevnom zbore
ECAV na Slovensku Poprad**

Dnešným stretnutím spevokolov TAS sme si pripomenuli 1150. výročie príchodu Cyrila a Metoda na územie Slovenska a budeme tak ďalej pokračovať na Dni Tatranského seniorátu, ktorý sa uskutoční 14. septembra v Kežmarku.

Títo dvaja muži majú pre nás veľmi veľký význam, a to nielen čo sa týka politického a štátno-právneho usporiadania, ale predovšetkým čo sa týka zvesti evanjelia a osvojovaní si jeho hodnôt – Kristových hodnôt. Táto skutočnosť je krásne vyjadrená v básni Proglas, ktorú sme si mali možnosť dnes vypočuť a z ktorej úryvok nás pozýval aj na toto stretnutie.

Počujte všetci, celý národ sloviensky, počujte slovo od Boha nám zoslané. O akom slove je tu reč? Apoštol Ján to krásne vyjadril v prológu svojho evanjelia: **„Na počiatku bolo Slovo a Slovo bolo u Boha a Boh bol to Slovo. Toto (Slovo) bolo na počiatku u Boha. Ním povstalo všetko a bez Neho nepovstalo nič, čo povstalo. V Ňom bol život a život bol svetlom ľudí. A to Slovo stalo sa telom, prebývalo medzi nami, a my sme hľadeli na Jeho slávu ako na slávu jednorodného od Otca, (bolo) plné milosti a pravdy.“**

Ježiš Kristus je tým slovom, s ktorým prichádzajú k našim predkom Cyril a Metod. Ježiš Kristus je to slovo, ktoré ich zachraňuje pred pohanstvom a ktoré rovnako zachraňuje aj nás, aby sme nezahynuli, ale mali večný život (J 3,16). O tom

slove sme dnes spievali, toto slovo sme dnes oslavovali, týmto slovom sa potešujeme v ťažkých situáciách života, prostredníctvom tohto slova prijímame mnohé poučenia i napomenutia. Toto je to slovo, ako hovorí Konštantín – Cyril, „čo hlasné hladné ľudské duše nakrími, um aj srdce posilní“.

Aby toto slovo bolo medzi našimi predkami živé, tak ho bolo potrebné preložiť do zrozumiteľnej reči, iba tak sa mohli vtedy, ale i dnes naplňať slová, ktoré máme napísané v liste židom: **„Lebo slovo Božie je živé a mocné a je ostrejšie než**

ktorýkoľvek dvojsečný meč a preniká až do rozdelenia duše a ducha, kĺbov a špičiek a je schopný posudzovať hnutie a zmyšľanie srdca“ (Žid 4,12).

Prajem tomuto seniorátu, cirkevným zborom, vám ako zborovým spevokolom, či každému jednotlivcovi, aby toto slovo vás menilo a formovalo. Aby ste sa dali k dispozícii tomuto slovu, ako hlina sa dáva k dispozícii hrnčiariovi. Vtedy nás bude toto slovo meniť a formovať k obrazu Božiemu, ako menilo našich predkov.

V tej básni Proglas je zaujímavé, ako sa Konštantín hrá s kmeňmi jednotlivých slov. „*Počujte národ sloviensky, počujte slovo.*“ Sloviensky – slovo. Ako keby touto figúrou odvodzoval pôvod slovienov od slova – od Krista, a tak videl v slovienkom národe nový vyvolený Boží ľud. A týmto ľudom sme. Apoštol Peter hovorí: „*Kedysi neboli ste ani len ľudom, a teraz ste ľudom Božím; žili ste bez zmilovania, a teraz ste došli zmilovania*“ (1Pt 2,10). Došli sme zmilovania vďaka slovu, ktoré jasne a zrozumiteľne zvestovali Cyril a Metod, a ktoré sa i dnes zvestuje. A i dnes sme sa tu stretli ako Boží ľud, aby sa navzájom povzbudzovali, potešovali a predovšetkým oslavovali Boha, za všetko, čo sme mohli prijať do svojho života.

Mgr. Roman Porubán, senior Tatranského seniorátu ECAV na Slovensku

Životné jubileum

slovenského hudobného skladateľa

Vítazoslava Kubičku

Vítazoslav Kubička, známy slovenský hudobný skladateľ, ktorý sa narodil 11. októbra 1953 v Bratislave sa o niekoľko týždňov dožíva významného životného jubilea – **60 rokov.**

Skladbu študoval u Juraja Pospíšila, Jána Cikera a Ilju Zelenku. Pôsobil ako hudobný redaktor v Slovenskom rozhlase, profesor kompozície na Cirkevnom konzervatóriu v Bratislave a v ostatných rokoch žije a tvorí ako umelec v slobodnom povolaní v Bratislave.

Vítazoslav Kubička je autorom 282 komorných, piesňových a sym-

fonických diel. Doteraz vytvoril viac ako 600 scénických hudieb pre divadlo, rozhlas, televíziu a film.

V roku 2005 uviedla Štátna filharmónia jeho vokálno-symfonické dielo – *Requiem* s dirigentom Petrom Ferancom a v roku 2007 Štátna filharmónia Košice vokálno-sym-

fonické dielo *Šavlovo obrátenie* (dirigent Jerzy Svoboda).

Do širšieho povedomia slovenskej verejnosti sa Vítazoslav Kubička zapísal najmä prostredníctvom svojich duchovných opier. Duchovné opery Vítazoslava Kubičku sa počas ostatných rokov stali na Slovensku

a dovoľím si tvrdiť, že aj v Českej republike – fenoménom. Aj preto, lebo autor s profesionálnymi interpretmi (opernými spevákmi, sólistami, hudobníkmi, zborovými telesami), mladým talentovaným dirigentom Adriánom Kokošom, uvádza svoje diela v neprofesionálnom prostredí. Uvádza ich najmä v evanjelických chrámoch, teda v priestoroch, kde najlepšie vyznie posolstvo, ktoré chce autor publiku odovzdať.

Doposiaľ bolo uvedených vyše 54 inscenovaných predstavení opier v kostýmoch, s prenosným divadelným osvetlením, ktoré navštívilo cca 36 000 divákov.

Vítázoslav Kubička je autorom 13 duchovných opier, prvá jeho duchovná opera *Znovuzrodenie* bola uvedená v roku 2003. Najnovšia duchovná opera *Evanjelium podľa Marka* (libreto Silvia Kaščáková) má plánovanú premiéru v roku 2014. Autorka libreta prebásnila výber z Evanjelia podľa Marka s dôrazom na pohľad Márie – matky na osudy svojho syna.

K najväčším úspechom Vítázoslava Kubičku patrí duchovná opera *Martin Luther* (libreto Slavomíra Očenášová-Štrbová), ktorá bola uvedená 19-krát, a to na Slovensku a v Českej republike. Rovnako ako aj opera *Kristov dotyk* (libreto Vítázoslav Kubička a Eva Bachletová), ktorá bola v premiére uvedená aj v Českej republike, a to na Medzinárodnom opernom festivale Smetanova Litomyšl 2007.

K ďalším výrazným hudobným projektom Vítázoslava Kubičku rozhodne patrí uvedenie symfonickej básne *Osemnešťastný človek* (s komentárom v kórejskom jazyku), kto-

rá mala premiéru v decembri 2012 v historickej budove Slovenského národného divadla v Bratislave (libreto Michal Babiak).

Hudba Vítázoslava Kubičku už roky oslovuje široké publikum. A to preto, lebo Kubičkova hudba je výnimočná, presvedčivá, viacrozmerná, autentická, zrozumiteľná, plná vnútorných pocitov, nehy, no najmä lásky k Bohu a životu. Inšpiráciu čerpá z prítomnosti, no zároveň spracováva biblické, kresťanské a historické témy. Ako hovorí sám autor: „*Pre mňa písať hudbu znamená dotýkať sa duší ľudí. Klopem na ne... Stáva sa, že mi otvorí a ja môžem hovoriť o tom, čím mi prekypuje srdce. O krásach, ktoré vnímam, o Stvoriteľovi i o smútkoch a bolesti. Dotýkom s ľuďmi žijem.*“

Veríme, že hudobné diela Vítázoslava Kubičku budú aj naďalej nachádzať svojich poslucháčov, nielen v chrámoch, koncertných sálach, ale aj na operných scénach doma i v zahraničí.

Prehľad tvorby Vítázoslava Kubičku:

Autor 282 komorných, piesňových a symfonických diel.

Duchovné opery:

- 1. Evanjelium podľa Lukáša** (2003, libreto: Ondrej Odokienko, Štátna opera Banská Bystrica, dirigent Marián Vach)
- 2. Znovuzrodenie** (2005, libreto: autor, súbor ANIMA CANTANDA, dirigent Adrián Kokoš)
- 3. Martin Luther** (2007, libreto: Slavomíra Očenášová-Štrbová, súbor ANIMA CANTANDA, dirigent Adrián Kokoš)

4. **Kristov dotyk** (2007, libreto: Vítazoslav Kubička a Eva Bachletová, zahraničná premiéra Medzinárodný operný festival – Smetanova Litomyšl 2007, súbor ANIMA CANTANDA, 24-členný orchester, dirigent Adrián Kokoš)
5. **Betlehem** (2008, libreto: Ján Masaryk, Detský spevácky zbor a Symfonický orchester Slovenského rozhlasu v Bratislave, dirigent Adrián Kokoš)
6. **Marina Havranová** (2008, libreto: Michal Babiak, miešaný zbor AD UNA CORDA, dirigent Adrián Kokoš)
7. **Šavol** (2009, libreto: Teodor Križka, premiéra Kežmarok, Štátna filharmónia Košice, dirigent Adrián Kokoš)
8. **Genesis** (libreto autor)
9. **Evanjelium podľa Jána** (2010, libreto: autor, miešaný zbor Lúčnica, dirigent Adrián Kokoš)
10. **Jakub Kray** (2012, libreto: autor a Nora Baráthová, premiéra 2012 Kežmarok, Komorný orchester ZOE, dirigent Adrián Kokoš)
11. **Pieseň Piesní** (2012, libreto: Ľubomír Feldek, neuvedené)
12. **Kráľovstvo Iesa** (2013, libreto: Marián Číž, dosiaľ neuvedené)
13. **Evanjelium podľa Marka** (2013 libreto: Silvia Kaščáková, premiéra v r.2014)

Vokálno-symfonické diela:

- Requiem (2005, Štátna filharmónia Košice, dirigent Peter Feranec)
- Šavlovo obrátenie, kantáta (2007, Štátna filharmónia Košice, dirigent Jerzy Swoboda)

Ceny:

- 9. miesto – UNESCO Paríž za kompozíciu Fantázia pre flautu a klavír (1979)
- cena Jána Levoslava Bellu – SHF (1994)
- cena Telemúza – za scénickú hudbu (Slovenská televízia 1996)
- nominácia na cenu za operu Martin Luther – Divadelné dosky 2005

Eva Bachletová

Milý brat skladateľ!

Aj keď sa osobne nepoznáme, je mi ctou Vás pri Vašom osobnom životnom jubileu pozdraviť a poďakovať Pánu Bohu aj za Vás – za to, že ste. Skrze Vás a Vašu hudbu som mohla zažiť také chvíle, ktoré si chcem pamätať do konca života. Keď som bola mladšia, veľmi som túžila vidieť ozajstnú operu v ozajstnom divadle. Bratislava však bola ďaleko a zrazu jedného dňa prišla opera do Kežmarku, do nášho dreveného artikulárneho kostola. Bola to Vaša opera. Pán Boh mi splnil sen a dokonca aj ďalší, vidieť filharmóniu naživo. Ale mať možnosť účinkovať vo Vašej opere ako nepatrné koliesko veľkého stroja, to už bolo nad moje očakávania.

Keď nám brat senior Porubän na nácviku spevokolu oznámil, že píšete operu Jakub Kray, v ktorej budeme účinkovať aj my, nemali sme ani predstavu, čo nás

čaká. Prvý zážitok som mala hneď doma po oznámení môjmu bratovi, že budeme spievať v opere. V tom šoku najprv skonštatoval, že ako, keď nemám operný hlas. Vzápätí mu došlo, že ako zboristka. Mysleli sme si, že vo Vašej opere budeme len akési „křoví“. Postavíme sa niekam bokom a zaspievame tri piesne, kedy bude treba. Dve sme už poznali z Ev. spevníka, ale nie naspamäť. Celé dni som nosila vo vrecku nohavíc papier s textami a vyspevovala, kde sa len dalo. Učili sa ľahko, keď si človek uvedomil ich význam. Nielen historicky, ale aj pre mňa osobne. Často si na ne spomínam, keď mi je ťažko či smutno za domovom.

Najprv som sa nevedela stotožniť s piesňou „Kežmarok, ty, krásne mesto...“ (a nebola som sama), pretože naše mesto v porovnaní s inými má mnoho nedostatkov. Ale vzápätí tie slová dostali iný rozmer. V tej dobe som sa z rodinných dôvodov ocitla na dlhšiu dobu, ktorá pretrváva dodnes, v Bardejove, v ďalšom krásnom meste, a tiež rodisku Jakuba Kraya. Keď som sa konečne na pár dní vracala domov do Kežmarku, pod Tatry, žiadna iná pieseň nebola vhodnejšia na vyjadrenie pocitov mojej duše.

Cez Vašu a nebojím sa povedať i našu operu som z Božej milosti mohla zažiť nezabudnuteľné veci, boli to len také „maličkosti“, ale so silným zážitkom. Napr. mohli sme zblízka pozorovať profesionálnu prácu dirigenta, členov komorného orchestra či sólistov, a samozrejme režiséra. Je jasné, že akákoľvek práca si vyžaduje určitú námahu. Ale po tom, čo sme videli naživo, uznávam, že aj umelecká práca je veľká drina a zaslúži si aj veľké uznanie.

Ďalej sme pri nácviку opery zistili aj mnohé veci o sebe samých, aj o sebe navzájom. Bola som šťastná, keď som išla z práce okolo nášho lýcea, kde naše ochotné krajčírky šili kostýmy pre spevokol a cez okno ma zavolali, aby som im prišla pomôcť. Mala som to v pláne, ale keďže neviem šiť, tak som si ani netrúfala opýtať sa, či im treba pomôcť. A v duchu som si povedala, že ja tak akurát môžem len niečo párať, a nie šiť. A stalo sa. Niečo sa im nepodarilo ušiť tak dobre a bolo potrebné to vypárať. A tak som ostala pomáhať, aj pri žehlení. A keďže je žehlička moja kamarátka, zažila som aj takú radosť, že som mohla prežehliť košeľu aj prvému huslistovi.

Tých drobných zážitkov a skúseností som vtedy prežila veľa, ale najsilnejšou emóciou pre mňa bolo, keď mi počas skúšky prvýkrát v živote naskočili na koži zimomriavky. Stalo sa to pri tom, keď sa Jakub Kray po zlapaní a obžalobe lúčil so svojou manželkou. My, ako ľud, sme boli otočení k nim chrbtom. Vnímala som len hudbu a spev. Dodnes nechápem, akú to všetko malo silu. Akoby to bolo naozaj. Martin Mikuš vierohodne zosobnil Jakuba Kraya. Počas skúšok bolo vidieť jeho sústredenosť, pripravenosť a stotožnenie s postavou človeka, ktorý neváhal vzdať sa svojho života pre vieru a evanjelium Pána Ježiša Krista. Tie zimomriavky som mala v tej istej situácii aj na premiére a aj na ďalšom vystúpení v Bardejove.

Vážený brat Kubička,

Pán Boh Vám dal veľký dar, tak Vám zo srdca prajem, aby Vás aj naďalej požehnával Svojou milosťou, aby ste svojou hudbou mohli potešovať srdcia tých, ktorí ju budú počuť a tak svedčiť o Božej láske a všemohúcnosti.

Eva Ciriaková

Čo mi dala opera Jakub Kray?

Všetko začalo týmto: hudobný skladateľ Vítazoslav Kubička sa chcel nejako Kežmarčanom poďakovať, že mu uviedli toľko duchovných opier. Požiadal brata farára, či nevie o nejakej kežmarskej téme a ten sa obrátil na mňa. Ja som mala hotový rozhlasový scenár o kežmarskom evanjelickom martýrovi Jakubovi Krayovi a jeho druhoch. Spojila som sa so skladateľom, poslala mu ho a on sa chytil tejto témy. Samozrejme, rozhlasový scenár a operné libreto sú od seba veľmi vzdialené. Pán Kubička sa držal témy, ale libreto, ktoré muselo byť pochopiteľne kratšie, si napísal sám a k tomu poskladal hudbu.

Pravdupovediac, bola som zvedavá na kežmarskú premiéru. Myslím, že predišla všetky očakávania. Komorné prostredie dreveného kostola, perfektné nasvietenie, hudba, výkony profesionálnych spevákov i kežmarských evanjelických ochotníkov boli jedinečné. V podstate celú výpravu urobili domáci cirkevníci. Len škoda, že sa tá opera hrala len dvakrát a nešlo sa s ňou aj do iných miest.

A čo mi dala samotná opera? Nezabudnuteľný zážitok a presvedčenie, že tí, ktorí vystupovali v dejinách mesta spravodlivo a v pravde, nebudú nikdy - ani po stáročiach - zabudnutí.

Nora Baráthová

• Účinkovanie v tomto diele bolo pre mňa čťou a nezabudnuteľným zážitkom. Atmosféra finálnych nácvikov

a vystúpení po boku profesionálnych operných spevákov a hudobníkov bola fascinujúca, podobne aj potlesk množstva rúk. Ten potlesk vyjadroval pochopenie a prijatie myšlienok a duchovného posolstva opery, ktorú autori zložili, napísali a zrežirovali majstrovsky.

K.Š.

• Nezabudnuteľný pocit pri vzdávaní holdu môjmu mestu KEŽMAR-KU, ktorý si ten úžasný obdiv určite zasluhuje. Spolupráca s veľmi srdečnými a zhovievavými umelcami.

aktérka Erika S.

• Vždy som túžila zažiť skutočnú operu. Nikdy ma však nenapadlo, že by som v nejakej opere mohla raz v živote aj účinkovať. A tak samotné účinkovanie bolo pre mňa prvým zážitkom.

Tým druhým bola moja rekvizita, kniha vypožičaná z lyceálnej knižnice. Čierne, ošúchané dosky s tlačným ornamentom a zlatým kalichom, zažltnuté stránky s nemeckými textami pôsobili na mňa veľmi tajomne. Často som v nej doma listovala, prekladala z nemčiny napísané venovanie, v snahe odhaliť osud i tajomstvo tejto storočnej knihy. Ukázala som ju aj svojim blízkym, mysliac si, že nemali možnosť stretnúť sa v živote s podobnou knihou. Vtedy mi moja teta vyrozprávala príbeh o inej, podobnej knihe. Knihe, ktorú moja stará mama dostala v balíčku, ako pozostalosť po svojom otcovi, až z Ameriky. A tak som sa ja, „prestúpená“ evan-

jelička, dozvedela skutočnosť, o ktorej som nemala ani len potuchy. A to, že mám evanjelických predkov, pretože tou knihou, ktorú si môj prastarý otec zobral so sebou za more, kde odišiel za prácou, a ktorá sa po jeho smrti vrátila späť do rodných Mengusoviec, bol práve *Tranoscius*.

Ivana Prelichová

- Čo pre mňa znamenalo účinkovanie v opere *Jakub Kray*? Je ťažké opísať to niekoľkými vetami, ba myslím si, že sa to ani opísať nedá – to treba zažiť. V prvom rade ďakujem Pánu Bohu za to, že premiéra tohto diela sa odohrávala v našom drevenom kostole a že si popri slávnych, talentovaných a schopných umelcoch vybral i moju maličkosť...

Pre mňa to bola nová, neopakovateľná skúsenosť, ktorá ma opäť utvrdila v tom, že s Ním je všetko možné. Bola to radosť, že smiem byť tak blízko pritom, že som z Jeho milosti súčasťou tak jedinečnej kultúrnej udalosti. Zároveň je to vďačnosť za všetky tie chvíle pri nácviku s naším vždy vysmiatym, trpezlivým a milým bratom farárom v úlohe zbormajstra, za spoločenstvo medzi na-

mi, ktorí sme tvorili tzv. krovie, ale i za spoločenstvo so spevákmi opery z Banskej Bystrice, orchestrom slovenského rozhlasu na čele s vynikajúcim, známym, mladým dirigentom. Taktiež nesmiem zabudnúť na nášho „rejšu“, ako sme familiárne volali nášho pána režiséra, až po úžasnú atmosféru počas premiéry (poniektorí po prvýkrát na doskách, ktoré znamenajú svet a ešte pred toľkými divákmi, svetlami a kamerami – verte, že bola tréma a pri kľaňačkách boli aj zimomriavky!). Boli to momenty, na ktoré sa nezabúda a ktoré si aj vďaka vydarenému DVD záznamu vždy rád znova sprítomňujem.

Pavel Schütz

- Spomienok na operu máme asi všetci veľa. Vo mne utkveli dve spomienky z predstavenia v našom drevenom kostole. Zhodou okolností sa obe týkali Jakuba Kraya – teda barytonistu Martina Mikuša.

Pri prvej som zažila mierny šok. Pri scéne, v ktorej vojak zajaľ Kraya v priestore kazateľne, mal ho sotiť dolu schodmi. Nevie, či to urobil príliš razantne, alebo p. Mikuš zle vykročil na schody, ale letel dole tak, že to

vyzeralo na nejakú zlomeninu v „priamom prenose“. Našťastie v poslednej chvíli sa zachytil zábradlia a zvládol to.

Druhá spomienka je na záverečnú scénu, keď sme spievali spolu s hlavnými predstaviteľmi pieseň „Kežmarok – ty slávne mesto“. Stála som pod kazateľňou, na ktorej stál a spieval Kray. Jeho barytón mi znel nad hlavou a mne ešte aj dnes idú zimomriavky po chrbte, keď si na to spomeniem.

Viera Hanudelová

- Som vďačná Pánu Bohu za to, že som sa mohla priamo zúčastniť na takom peknom diele.

Moje dojmy a postrehy:

- Boli to úžasní ľudia. Obdivovala som rešpekt, súdržnosť a úctu jedného voči druhému. Čo nám často chýba.

- Bola som užasnutá ich pokorou, keď pred vystúpením v zákulisí prosili o pomoc a ochranu Najvyššieho. Takí veľkí ľudia, a zrazu takí malí.

- Naše ustráchané tváre a obavy, ako zvládnuť jednotlivé vstupy, aby nám neušiel ten správny tón, kedy máme utekať na scénu.

- A nakoniec tie zimomriavky, keď zaznela záverečná pieseň „Kežmarok ty krásne mesto.“

Prajem všetkým veľa úspechov a Božiu ochranu.

Justína Sutorová

- Čo mi dala opera Jakuba Kraya? Vďaka nej som sa lepšie dokázal vžiť do života tých mučeníkov, ktorí neváhali zomrieť za pravdu poznanú cez Božie slovo. Samozrejme pochopiť situácie, ktoré pretrpeli pre svoju vieru. Veľa mi napomohlo aj to dobové oblečenie. Ďalšie, čo ma oslovilo, bola súhra tých umelcov, s ktorými sme operu nacvičovali a zodpovednosť za zverené úlohy. Tiež koľko času a hlavne trpezlivosti museli venovať tomu,

aby to dokázali tak spoločne zahráť. No najviac ma prekvapilo, že s úctou sa pred vystúpením zišli a spolu sa modlili za úspešnosť vystúpenia. Koniec koncov aj náš spevokol sa myslím viac stmelil a upevnili sa medzi nami vzájomné vzťahy. Jazda na nácvik a následne na vystúpenie do Bardejova zostane vzácnou spomienkou, keď sme v autobuse nakoniec spievali ľudové pesničky, vzájomne sa zhovárali a povedali si aj zopár vtipov.

XY

- Už prešiel viac než jeden rok od času, kedy sme vystupovali v opere, no spomienky na toto obdobie mi ostanú do konca života. Veď keď sme začali nacvičovať piesne, s ktorými sme mali v nej vystupovať, už som bol plný očakávania, ako sa to všetko bude odohrávať. Mám už vyše sedemdesiat rokov a v opere som bol v Košiciach, čo sa mi veľmi páčilo, ale že ja budem vystupovať v opere, sa mi ani vo sne neprisnilo a ešte keď nám začali šiť naše dievčatá obleky na vystúpenie, už som s malou dušičkou čakal, ako to všetko dopadne. Musím však povedať, že pri nácviku bol režisér Michal Babiak veľmi trpezlivý a trpezlivo nám vysvetľoval, ako si to naše vystúpenie predstavuje a napodiv my sme sa snažili všetci vykonať všetko tak, ako nám bolo povedané. Veľmi ma prekvapilo aj to, že prítomní spoluúčinkujúci operní speváci sa správali k nám priateľsky, takže ochota aj z našej strany (amatérov) bola účinkovať v opere čo najpresvedčivejšie, aby sme im hanbu nespravili. Vďaka chcem vyjadriť autorovi za túto operu, ktorá nás všetkých nadchla i všetkým, ktorí sa spolupodieľali na vzniku tejto opery poďakovať za to, že mali s nami účinkujúcimi amatérmi trpezlivosť pri nácviku. Chcem zaželať auto-

rovi tejto opery do ďalších rokov ešte veľa tvorivých síl.

Milan Bogol'

• Čo mi dalo účinkovanie v opere Jakub Kray? Účinkovanie v opere bol pre mňa a určite aj pre celý spevokol obrovský zážitok. Spoznali sme človeka, ktorý tú operu napísal, ľudí, ktorí to krásne stvárnila a ostatných, čo okolo toho robili, aby sa dostala do takej podoby, akú režisér požadoval. Mohli sme vidieť tú prácu, ktorú musia tí všet-

ci do toho zainteresovaní vykonať, aby sa dielo podarilo. Bolo to krásne. Ďakujem Bohu, že som sa mohla na takom niečom svojou maličkosťou podieľať.

Oláhová Anna

• Z opery Jakub Kray mám dobrý pocit. Náš spevokol sa dostal viac do povedomia ľudí. Prežili sme veselé chvíle pri skúškach opery. Pri premiére v drevenom kostole mala opera veľký ohlas.

Katarína Zwicková

Pozvanie k Ježišovi

*I zavolali slepca a povedali mu:
Vzmuž sa, vstaň! Volá ťa. A on zho-
diac plášť, vyskočil ti šiel k Ježišovi.*

Marek 10,49.50

Slepý Bartimaios sedel pri ceste a žobral. Keď počul, že Pán Ježiš ide okolo obklopený zástupom, volal: „**Syn Dávidov, Ježiš, zmiluj sa nado mnou!**“ Pán by určite bol mohol tých

niekoľko krokov k nemu urobiť aj sám. Ale čítame: „**Tu Ježiš zastal a povedal: Zavolajte ho!**“ Chcel druhých použiť na to, aby priviedli k Nemu toho slepého. A našlo sa ich dosť, ktorí tomuto chudákovi preukázali túto službu.

Iste je ľahké viesť k Pánovi Ježišovi niekoho, kto po tom sám túži. Problém spočíva skôr v tom, že ľudia často nevedia, že sú duchovne slepí a že potrebujú Záchrancu. Napriek tomu Pán aj dnes očakáva od tých, ktorí Ho poznajú, že k Nemu privedú ešte aj druhých. Zapamätajme si to, lebo naše uši sú často lenivé počuť túto výzvu od Pána.

Slepý „**zhodiac plášť, vyskočil a šiel k Ježišovi**“. Tento plášť by mu pri pohybe prekážal, a tak prišiel jednoducho v spodnom odeve – bez toho, aby sa pýtal, čo si ľudia o tom myslia. Šlo o jeho uzdravenie a tu nesmeli byť žiadne prekážky.

Možno sú medzi čitateľmi týchto riadkov takí, ktorí ešte stále neurobili ten krok k Ježišovi. Hanbia sa odhodiť „plášť“ vlastnej spravodlivosti. Pokúšajú sa dokonca ešte sa polepšiť, pretože si myslia, že kým prídu k Nemu, musia sa najskôr do určitej miery „zaodiať“ dobrými skutkami. Ale tie sú len na prekážku. - Pán Ježiš neprišiel „**volať spravodlivých, ale hriešnych kajať sa**“ (Lukáš 5,32).

Z kalendára Dobrá sejbá

Slávni evanjelici v Kežmarku V.

CREUTZER (KREITZER), Juraj (1. tretina 16. storočia Kežmarok – koniec 16. storočia Kežmarok?), kežmarský rodák, evanjelický farár, náboženský spisovateľ, pochádzal zo starej kežmarskej rodiny, ktorá sa spomína už v súpise z r. 1434. Študoval pravdepodobne na nemeckých univerzitách. Bol farárom v Strážkach.

Creutzerove spisy sú známe z poslednej tretiny 16. storočia, keď sa aj na Spiš rozšíril kryptokalvinizmus. Bol to ideový smer protestantskej teológie, ktorý chcel pod vplyvom kalvínskej reformácie odstrániť z kostolov obrazy, oltáre a organy.

Keď svoje názory publikoval priekopník uhorského kryptokalvinizmu Gašpar Pilz, okrem iných reagoval na jeho spis troma prácami aj Juraj Creutzer. V brožúrke *Warnung von der Sakramentierer, Zwinglianer und Calvinisten Lehre...*, ktorá vyšla v Bardejove r. 1586, bol návod, ako identifikovať podozrivých z kryptokalvinizmu. Creutzer vo svojich dielkach Pilzovi vyčítal, že piesne v spevníku prispôboval falošnému učeniu a chcel organ odstrániť z kostola. Creutzer sa spomína v súpise obyvateľov Kežmarku ešte r. 1587, ale r. 1592 je dom, v ktorom býval, už prázdny (dom nevieme identifikovať, ale bol v blízkosti Kostola sv. Kríža).

Pilz (1522 – 1606) – chránenec Jána Ruebera, kapitána Horného Uhorska, bol farárom v jeho službách na kežmarskom hrade pravdepodobne v r. 1571 – 1579 a získal viacerých na svoju stranu, hlav-

ne pedagógov z kežmarskej školy (!), ale musel nakoniec odísť zo Spiša do Maďarska. Napokon sa vrátil na Spiš a usadil sa v Markušovciach, kde aj umrel.

DEMIÁNY, Július (21. júl 1818 Kežmarok – 11. december 1877 Kežmarok), kežmarský rodák, obchodník, organizátor priemyslu, pochádzal z rodiny zámožného kupca Samuela, ktorý r.1806 založil železiarsky veľkoobchod. Július navštevoval lýceum v Kežmarku. Hoci mal všetky duševné predpoklady pre ďalšie štúdiá, musel ako jediný žijúci syn prebrať po otcovi obchod. Vyučil sa v Banskej Štiavnici a Prešporku (Bratislave) a napokon prevzal obchod v rohovom dome na dnešnej Hviezdoslavovej ulici č. 2, ktorý podľa dobovej reklamy obsahoval: železiarsky tovar, kuchynský riad, pracovné nástroje, železné pece, kovové rakvy, náhrobné kríže, ale aj koloniálny tovar, porcelán, papier, semená dlateliny, ľanu a trávy z Rigy, dokonca aj mlynské kamene.

R. 1843 sa oženil s Amandou Blasy (Blazy), dcérou známeho modrofarbiara z Matejoviec, s ktorou mal dve dcéry. Hoci bol Demiány Nemec, zapojil sa do maďarskej protihabsburskej revolúcie v r. 1848/49. Bol osobným priateľom generálissima povstaleckých vojsk Artúra Görgeyho z neďalekého Toporca. Po porážke revolúcie sa Demiány zdržiaval ako politicky prenasledovaný ďaleko od domova. Vtedy ochorela jeho žena Amanda a r. 1849 umrela. Iba na príhovor vplyvných osôb sa mohol vrátiť do Kežmarku na jej pohreb. O niekoľko dní bol postavený pred vojenský súd, napokon sa vyšetrovanie pre nedostatok dôkazov zastavilo, ale aj tak bol roky pod policajným dozorom. R. 1852 sa oženil s Amandinou sestrou Bertou Blasy, s ktorou mal dvoch synov a jednu dcéru. Synov doučoval študent miestneho gymnázia Pavol Országh Hviezdoslav a neraz ho v rodine aj pohostili.

R. 1862 sa Demiány zaslúžil o založenie Dobrovoľného hasičského zboru v Kežmarku – jedného z prvých v Uhorsku. Bol aj členom Kežmarského meštianskeho streleckého spolku. Zapájal sa do života mesta i do činnosti evanjelickej cirkvi. R. 1863 bola z iniciatívy Júliusa Demiányho založená Kežmarská sporiteľňa, ktorej direktorom bol až do svojej smrti, R. 1864 bola ním a jeho priateľmi založená továrneň na zemiakový škrob ako prvá v krajine. R. 1867 bol aj spoluzakladateľom Prvej uhorskej mechanickej továrne na pradenie ľanu a konope. R. 1872 sa zúčastnil na založení kežmarskej banky, kde bol do konca života v riaditeľskej rade. Presadzo-

val aj výstavbu železnice do Galície cez popradské údolie s napojením sa na košicko-bohumínsku železnicu, dokonca získal aj projekt, ale napokon sa tieto plány pravdepodobne z finančných dôvodov nerealizovali.

Július Demiány zomrel po dlhej chorobe (rakovina žalúdka). Pochovaný bol na kežmarskom cintoríne, nad jeho hrobom bol zaujímavý železný náhrobok, ktorý bol v poslednej dobe zdevastovaný.

Syn Albert (1855 – 1906) prevzal obchod po otcovej smrti, ale veľmi sa v tejto práci nevyznal, preto ho predal Alfrédovi Zwickerovi.

V r. 2003 bola na dome, kde bol obchod Júliusa Demiányho, odhalená pamätná tabuľa.

DLHÁNYI, Jozef (16. marec 1799 Rimavské Brezovo – 3. január 1881 Kežmarok), pedagóg. Navštevoval školu doma, v Klenovci, Tisovci, Ožďanoch, Rožňave, Levoči, študoval na lýceu v Bratislave a teológiu vo Viedni. Po skončení štúdií učil na gymnáziu v Šajavskom Gemeri.

V r. 1853 ho pozvalo kežmarské lýceum – tu pôsobil 21 rokov, kým r. 1874 neodišiel do penzie. Učil maďarčinu a nepovinný slovenský jazyk (vyučoval sa v rokoch 1853 – 1874) a jeho žiakom bol aj najväčší slovenský básnik Pavol Országh Hviezdoslav. Traduje sa, že aj Dlhányi prispel k tomu, aby Hviezdoslav začal veršovať po slovensky. Študent písal dovtedy vynikajúce maďarské verše a mohol sa z neho stať druhý Petőfi. Dlhányi sa ho údajne spýtal: „Paľko, veď ty si Slováč, tak prečo nepíšeš slovenské verše? Alebo si myslíš, že ako maďarský básnik dosiahaš viac?“ Aj táto otázka mala prispieť k prerodu mladého človeka.

Dlhányi, ktorý bol známy svojou večne dobrou náladou a humorom, dobrým vzťahom k študentom, ktorých nikdy neurazil, býval s rodinou – mal sedem detí – na Hlavnom námestí č.39. Pochovaný je na miestnom cintoríne.

DROSCHELIUS (DROSCHEL), Dávid (okolo 1710 Kežmarok – ?), kežmarský rodák, historik, básnik.

Početná rodina Droschelovcov žila v Kežmarku v 17. – 18. storočí. Dávid r. 1725 navštevuje 3. ročník kežmarskej školy, potom sa v nej opäť spomína v r. 1729 – 1732. Kde študoval ďalej, nie je známe. Literatúra ho uvádza ako kežmarského vedca a spisovateľa.

R. 1739 vychádza vo Wittenbergu zborník latinských veršov Ol'tár slz (Aram lacrimarum divis manibus vectoris Academiae... Georgii Friderici Schroederi... placide defuncti... cives Hungari. Vitembergae 1739 litteris Schefflerianis). Do knihy prispelo viacero veršovcov, me-

dzi nimi aj Droschelius. V knižnici v Strážkach bol zachovaný jeho rukopis o majiteľovi tamajšieho kaštieľa Gregorovi Horváthovi Stansithovi.

ECCARD (ECKHARDUS), Andrej (1650 na neznámom mieste – 5. máj 1703 Kežmarok), pedagóg, básnik – pôsobil a umrel v Kežmarku.

Rodina Eccard prišla na Slovensko zo Sliezska – nie je vylúčené, že Andrej sa narodil ešte tam. Andrejov otec Abrahám bol náboženským spisovateľom, od konca 50. rokov 17. stor. farárom v Prešove a v Ľubici v r. 1663, resp. 1664 – 1674. Keď evanjelikom odobrali kostoly, vrátil sa do Sliezska.

Jeho syn Andrej študoval na univerzite vo Wittenbergu. Keď Šopronský snem r. 1681 dovolil opäť vyučovanie na evanjelických školách, zavolali ho r. 1682 Kežmarčania na miesto rektora ich školy. Eccard pozvanie prijal, ešte v tom istom roku nastúpil a vyučoval zrejme do svojej smrti. Učil aj svojich dvoch synov – Jozefa (zapísal sa do školy r. 1692) a Dionýza (zapísal sa r. 1698). Ešte ako mladý uverejňoval príležitostné latinské verše – matke, priateľom, významným cirkevným činiteľom a zaradil sa k tým kežmarským pedagógom, ktorí písali pre svojich žiakov divadelné hry. Napísal hru o Abrahámovom obetovaní syna Izáka – bližšie údaje o nej nie sú známe.

ENGEL, Ján Jakub, Dr. (31. máj 1749 Levoča – 10. september 1831 Kežmarok, lekár – pôsobil a umrel v Kežmarku

Rodina Engel pochádza zo Spišskej župy, na prelome 18. a 19. stor.

Fischer v snahe zvýšiť lekársku osvetu založil v Kežmarku súkromnú lekársku školu pre nižšie zdravotníckych

Podobne ako Dr. Augustini vyrábal aj Dr. Fischer viaceré liečivá z kosoďeviny a limbového oleja a z bezoárových gúl kamzíkov (bezoár je kľbo rastlinných vlákien a vlasov, ktoré skameneli v žalúdkoch prežúvavcov).

napr. Fischerov bezoárový sódobý lieh, Fischerov protivenerický elixír – na liečenie pohlavných chorôb, Prášok kežmarského bezoáru atď.

Fischer bol od r. 1719 členom Sacri Romani imperii Academia Caesaris – Leopoldina. Panovník Karol VI.

ho povýšil do zemianskeho stavu. Jeho erb bol v podobe mena, ktorý zobrazoval rybu (Fisch). Bola šikmo umiestnená medzi dvoma päťramennými hviezdami. V klenote bol dvojchvostý korunovaný lev, držiaci rybu.

Nora Baráthová

Diakonia ECAV na Slovensku

Príkladom starostlivosti o človeka boli v ECAV na našom území hlavne fary, ktoré prichýlili pocestných, neraz biednych a chorých, a iných odkázaných. Postupom sa táto príležitostná forma pomoci odkázaným menila na stálu a organizovanú službu. Tak vznikali formy diakonie na Slovensku a jej zariadenia. Inšpiráciou boli už existujúce zariadenia v Nemecku a Rakúsku.

V r. 1891 začal v **Bratislave** pôsobiť nemecký Materský diakonický domov (MDD), ktorý viedla Alžbeta Obermeierová. Starala sa popri inom o odbornú a duchovnú prípravu kandidátok na ošetrovanie chorých v nemocnici a v domácnostiach i o siroty. Od r. 1905 sa diakonisy MDD starali aj o opustené a choré ženy v novozriadenej opatrovni. V mestskej časti Palisády 3. mája 1914 Herman Bezell z Mníchova posvätil Evanjelickú nemocnicu a Diakonický domov – zariadenia postavené z darov veriacich, najmä sestier diakonie. Po 2. svetovej vojne majetok nemeckého cirkevného zboru v Bratislave prešiel do správy ECAV na Slovensku. Režim, ktorý sa dostal k moci vo februári 1948, nemocnicu zoštátnil.

Druhým pilierom diakonie na Slovensku sa stal **Liptovský Mikuláš**. V tomto meste r. 1867 začal svoju činnosť Dobrodej – spolok evanjelických a. v. žien. Mal úlohu pracovať v oblasti kultúry a dobročinnosti. V jeho rámci r. 1919 založili „dišpenzár“ – ošetrovňu chorých na tuberkulózu, ktorú viedol lekár Ivan Stodola. Mikulášania sa obrátili s prosbou o pomoc na diakoniu Betánia do Vratislavy. V r. 1922 odtiaľ prišla na Slovensko Mária Kmeťová, ktorá bola prvou zborovou diakonisou na Slovensku. Starala sa o chorých a neskôr aj o deti v sirotinci. V tej istej budove sídlila aj Evanjelická základná škola biskupa J. Janošku.

R. 1931 v rámci všeobecnej pastorálnej konferencie v Banskej Štiavnici založili Spolok slovenskej evanjelickej diakonie (SSED) so sídlom v L. Mikuláši. O rok nato sa v Brezovej pod Bradlom uskutočnilo prvé valné zhromaždenie SSED. Jeho stanovy vypracoval liptovskomikulášsky farár Michal Madera, iniciátor založenia slovenskej diakonie, schválené boli konventom v Trenčíne 19. novembra 1931. Materský domov diakonie v L. Mikuláši otvorili 8. decembra 1935. SSED dostal štátny súhlas na opatrovanie pacientov chirurgického pavi-

lónu Štátnej nemocnice v Palúdzke, onedlho dostal súhlas aj na opatrovanie chorých na infekčnom oddelení. S pomocou bratislavskej diakonie, Vieroslavy zo Starej Turej a diakonie Jednoty bratskej obsadili 25 systemizovaných miest.

V tom období sa končila výstavba nemocnice vo **Zvolene**. Tamojší cirkevný zbor r. 1936 požiadal jej vedenie, aby medzi personál zaradila aj sestry SSED. V septembri 1936 prišlo z L. Mikuláša do Zvolena 11 sestier.

Ich pôsobenie bolo násilne zakončené zásahom Slovenského štátu, v marci 1939 museli sestry z nemocnice odísť a nahradili ich rímskokatolícke mníšky. Vláda bola nespravodlivá aj pri udeľovaní finančnej pomoci. Uväznili aj L. Neckára, duchovného správcu MDD, zavreli ho v Ilave a neskôr preložili do Prešova. Napriek personálnym a materiálnym problémom záslužná práca SSED pokračovala. Na výzvu Generálneho konventu sa diakonie zakladali aj v ďalších zboroch: Lubiná, Martin, Modra, Myjava, Prešov. Aj sestry SSED navštevovali zbory a verejne popularizovali svoju prácu. Sestry si zvyšovali na rôznych kurzoch kvalifikáciu, aby tak vyhovelí zvýšeným nárokom na odborné vedomosti. Každoročne SSED vydával Služby lásky, ktoré obsahovali výročné správy za uplynulý rok, informovali o formách pomoci a zoznamovali s prispievateľmi.

„Prišli ťažké päťdesiate roky. Nastalo prenasledovanie zo strany totalitného režimu a nezaujem zo strany najvyšších cirkevných hodnostárov. Najprv nám r. 1953 zobrali Materský domov. Presťahovali nás do rodinného domu Stodolovcov. Z priestorovej stránky nám to nijako nevyhovovalo. Potom diakoniu vystaňovali na dedinu Dvorníky. Tam sa jej práca skončila...” - takto spomína na koniec diakonie v L. Mikuláši sestra SSED Alžbeta Mitánová.

V r. 1911 – 1912 vybudovali v **Starej Turej** nemocnicu. Na zorganizovanie odbornej opatrovateľskej služby sa podujala Kristína Royová, známa aj ako spisovateľka a autorka mnohých nábožných piesní. Vďaka týmto snahám 12. mája 1912 vznikol prvý diakonický spolok na našom území (20 rokov pred SSED v L. Mikuláši). V začiatkoch radu a pomoc poskytl sliezsky evanjelická diakonia prostredníctvom ošetrovateľky A. Hesseovej. Zariadenie prijalo 30. januára 1930 názov Ženský spolok Vieroslava a tak fungoval až do januára 1949, keď sa zlúčil so SSED v L. Mikuláši. Podľa D. Bancíkovej táto diakonia: *„stála mimo našej cirkvi. Pomocou nábožensko-charitatívneho a abstinentského hnutia Modrého kríža si postavila v Starej Turej materský domov, domov pre deti, pre starcov i menšiu nemocnicu. Keď štát po 1948 zakázal spolky, Modrý*

kríž prešiel pod ochranu našej cirkvi. R. 1949 privtelili sa vieroslavské diakonisy v plnom počte do ev. a. v. diakonie...”

SSED začala nepriaznivo pociťovať politické zmeny v krajine po r. 1948. Jej sestry síce mohli naďalej opatrovať chorých v nemocnici v Palúdzke, ale potrebovali k tomu tzv. štátny súhlas. Museli preto skladať pred komisiou Povereníctva zdravotníctva mimoriadne skúšky, čo sa týkalo aj sestier s dlhoročnou odbornou praxou. Napriek tomu, že všetky sestry v skúškach obstáli, museli nakoniec odísť zo všetkých pôsobísk. Osudy sestier boli potom veľmi smutné, hlavne tých, ktoré sa nechceli vzdať diakonického rúcha. Jedna z niekdajších diakonís Viera Fašková spomínala na tieto časy: *„Robili sme tam (na detskom oddelení nemocnice v Palúdzke) spolu s ďalšou diakonisou Annou Dírerovou – obe ešte vždy v diakoniskom rúchu. V ďalších oddeleniach nemocnice pracovalo ešte 5 diakonís, tiež v rúchu. R. 1957 sme i my pod tvrdým a neprestajným nátlakom štátu museli rúcho diakonís odložiť.“* Alžbeta Mitanová hovorí: *„R. 1952 som musela z L. Mikuláša odísť. Nedobrovoľne. Pretože ma súdili na základe vykonštruovaných obvinení za sabotáž. Mojou skutočnou vinou bolo, že som pracovala s deťmi a mládežou. Odišla som do Brezna a začala som učiť náboženstvo. Mala som na to príslušné katechétske skúšky... Po pár týždňoch však prišlo z krajského národného výboru nariadenie, že nesmiem vyučovať náboženstvo v celom Československu. Rúcho diakonisy som odložila r. 1958 až po príchode do Brezna, kde som sa zamestnala na poliklinike.“*

Zmena politicko – spoločenského systému po r. 1989 u nás prospela i diakonii ECAV. Zuzana Kolárovská, farárka a vtedajšia predstaviteľka evanjelickej diakonie (ED), a ďalší za podpory vedenia cirkvi mali po duchovnej stránke na čo nadviazať, čo potvrdilo aj stretnutie sestier ev. a.v. diakonie s predstaviteľmi cirkvi v L. Mikuláši 3. júna 1991. Prišla aj materiálna pomoc zo zahraničia, predovšetkým z Nemecka. Vďaka zahraničnej aj domácej finančnej pomoci ED postupne otvárala svoje zariadenia: Evanjelickú pomocnú internátnu školu pre hluchoslepé deti v Červenici, Domov detí v Ľubietovej, domovy dôchodcov v Horných Salibách a v Kšínnej atď. Jednu triedu, tzv. Evanjelickú, otvára ED v Strednej zdravotníckej škole Ivana Hálka v Bratislave.

Činnosť a ciele ED môže verejnosť spoznať v klube priaznivcov ED, počas Dňa diakonie a Nedele diakonie, čo sú akcie na šírenie myšlienky diakonie a získavanie financií pre diakonické strediská. ED spolupracuje s Evanjelickým poslom spod Tatier, na prezentáciu činnosti vydáva propagačné materiály, zúčastňuje sa i na veľkých cirkevných podujatiach ako sú dištriktuálne dni, celoslovenský evanjelický festival. Martinská Biblická škola ponúka 3-ročné diaľkové štúdium, ktoré sprostredkúva základné vzdelanie v tejto oblasti.

Diakonická služba bola od svojho začiatku nespochybniteľným prínosom pre všetkých, ktorí jej službu potrebovali.

Evanjelici v dejinách slovenskej kultúry, Transcius 2002

--- Slovom i obrazom ---

3. februára 2013 sa v cirkevnom zbere pod vedením predsedníctva cirkevného zboru Mgr. Romana Porubäna – zborového farára a Ernesta Chritza uskutočnil výročný zborový konvent Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok za rok 2012. Každý konventuál mal týždeň vopred pripravenú (v písomnej podobe) správu o živote cirkevného zboru, ktorej obsahom bola duchovná i hospodárska oblasť. Na konvente, ktorý sa konal v rámci bohoslužieb v nedeľu po Deviatniku, sa správa už nečítala. Po zriadení konventu sme pristúpili hneď k bodu diskusia. Do tohto bodu brat farár pripravil obrazovú videoprezentáciu rôznych podujatí, ktoré sa v uplynulom roku uskutočnili v našom cirkevnom zbere, i hospodárskych záležitostí (rôzne

opravy a rekonštrukcie), realizovaných v priebehu roka. Konvent prijal správu o živote cirkevného zboru i hospodársku správu, rozpočet na rok 2013 s návrhom plánovaných úloh na rok 2013.

Vo svojej správe brat farár podotkol, že rok 2012 bol pre našu cirkev volebným rokom (volili sme gen. biskupa, gen. dozorcú, dištriktuálneho dozorcú VD, no rovnako aj na úrovni seniorátu sme volili nových členov seniorátneho presbyterstva). Nevie, ako by voľby v našej cirkvi pochovalil ten, **„ktorý má oči ako plameň ohňa a nohy ako lesklý kov.“** Sami sme vnímali hlavne pri voľbách do vyšších cirkevnoorganizačných jednotiek akúsi rivalitu, boj o posty, či priam až boj o moc. Volebná kampan na stránkach Evanjelického po-

BRAT ZB. DOZORCA ERNEST CHRITZ PRI OTVORENÍ KONVENTU

sla spod Tatier prebiehala až bulvár-
nym spôsobom. Pravdepodobne by
to Ježiš nepochválil. Áno, napriek
mnohým veciam, ktoré si zaslúžia
pochvalu, akosi vždy sa hriech vtie-
ra do života človeka, spoločenstva
cirkvi i cirkevného zboru. Buďme
preto bdeli a opatrní.

8. februára 2013 sa účastníci 5.
plesu kežmarských evanjelikov po-
stupne schádzali od 17:30 hod. Ples
otvorila naša konferenciérka Barbo-
ra Kaprálová a po nej sa prítomným
prihovoril domáci brat farár. Vo svo-
jom príhovore prezradil, že sa začal
učiť hrať na trúbku, ktorú mal so se-
bou a niekoľkým odvážlivcom dal
do nej fúknúť. Na tretí pokus sa to
podarilo Dušanovi Ševelovi. Nie je
ľahké fúkať do trúbky. Louis Arm-
strong v tejto súvislosti povedal: „Ži-
vot je ako trúbka, keď do nej nefú-
kaš, nič z nej nevyjde.“ Parafrázova-

ne povedané: Keď nič nerobíš, nič
sa okolo teba nedeje.

Aj život človeka je ako trúbka.
V spoločnosti máme dokonca i po-
riadne trúby, ale máme i trúby, kto-
ré vydávajú krásnu harmóniu. O har-
mónii života hovorí veľmi pekne po-
dobenstvo o poslednom súde. „**Le-
bo hladný som bol, a dali ste mi
jesť; bol som smädný, a dali ste
mi piť; prišiel som ako cudzinec,
a prijali ste ma; bol som nahý,
a zaodeli ste ma; bol som nemoc-
ný, a navštívili ste ma; bol som vo
väzení, a prišli ste ku mne. Odpo-
vedia Mu spravodliví: Pane, kedy
sme Ťa videli hladného, a nasýti-
li sme Ťa, alebo smädného, a na-
pojili sme Ťa? a kedy sme Ťa vide-
li ako cudzinca, a prijali sme Ťa?
Alebo nahého, a zaodeli sme Ťa?
A kedy sme Ťa videli chorého ale-
bo vo väzení, a prišli sme k Te-
be? Odpovie im Kráľ: Veru, hovo-**

ÚČASTNÍCI 5. PLESU KEŽMARSKÝCH EVANJELIKOV POČAS PROGRAMU

rím vám: Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.“

Nie sú tieto slová krásnou harmóniou, krásnym Božím zvukom? Áno, no ony sa stávajú harmóniou až vtedy, keď ich dostaneme do praxe, keď si odrazu všímame potreby toho druhého a vnímame ich ako svoje. Aj prostredníctvom tohtoročného plesu sme nechceli myslieť iba na seba, ale mysleli sme na Evanjelickú materskú škôlku vo Švábovciach, ktorú nám vo svojej prezentácii predstavil tamojší brat farár Martin Zaťko. Na tombole a v zbierke, ktorá prebehla v cirkevnom zbore, sme vyzbierali pre materskú škôlku 800,- €.

Prípitkom nás pozdravil brat Jozef Horváth a po večeri ako každý rok ples začal vystúpením spoločenských tancov. Potom sa nám predstavili tanečníci zo Základnej umeleckej školy v Ľubici. V polovícke plesu pred

polnocou vystúpilo ešte jedno hudobné teleso s piesňou Čížiček, čížiček, vtáčik maličký, v ktorom sa nám pod maskami predstavili Ján Bachleďa, Ján Cziel, Roman Porubän a Peter Jendrušák. Toto hudobné zoskupenie vyvolalo milé úsmevy, či možno povedať až nekontrolovateľný rehot na tvárach plesajúcich a zostalo im ešte dlho v pamäti.

Touto cestou sa chceme poďakovať všetkým organizátorom. Ich obetavá práca bola korunovaná výbornou náladou a vierou, že zorganizujú a pripravia aj nasledujúci – už šiesty ples.

4. – 8. marca 2013 prebiehal ako každý rok v auditóriu lýcea pôstny modlitebný týždeň. Jednotlivým zamysleniami, ktorými nám poslužila sestra farárka Ľubomíra Mervartová, sa niesla téma: Pod Božou výchovou. Každý jeden večer bol venovaný nejakej biblickej starozmluv-

HUDOBNO-TANEČNÁ SKUPINA PRI PREZENTÁCII PIESNE: ČÍŽIČEK, ČÍŽIČEK

nej postave, na ktorej bolo poukázané, ako si ju Pán Boh vychovával a viedol, aby v Božom diele záchranu izraelského národa ju mohol použiť ako nástroj vo Svojich rukách. A tak sme sa mohli stretnúť s postavami, ako bol Samuel, Dávid, Jób, Mojžiš a Daniel. To všetko sú veľké postavy v dejinách spásy vyvoleného Božieho ľudu, cez ktoré mocne konal Boh a cez ktoré nám i dnes má čo povedať. Aby náš život bol rovnako použiteľný v službe Bohu, v službe pre našich blízkych a v službe spoločenstva cirkevného zboru, v ktorom žijeme a ktorý je naším domáim cirkevným zborom.

4. – 12. marca 2013 sa uskutočnil výlet do Izraela a Jordánska. Z Tatranského seniorátu sa ho zúčastnilo 17 ľudí. Z toho 10 ľudí bolo z nášho cirkevného zboru. Na poslednú chvíľu ponuku odcestovať do krajín, po ktorých chodil Pán Je-

žiš Kristus, prijala aj sestra Ľudmila Chrtzová, a to z dôvodu, že jedna účastníčka zájazdu bola v tom čase zdravotne nespôsobilá. Počas deviatich dní sme mali možnosť nielen si prejsť miesta, ktoré sú spojené s pôsobením Pána Ježiša Krista alebo s putovaním izraelského národa z Egypta do zaslúbenej kanaánskej krajiny, ale mohli sme tvoriť aj spoločenstvo bratov a sestier, ktorých spája viera v Trojjedinného Boha, či spoločenstvo cirkvi, ktorej sme príslušníkmi. Celá skupina pozostávala zo 43 účastníkov, ktorých po týchto krajinách sprevádzal brat senior Dunajsko-nitrianskeho seniorátu Ján Jančo.

Po prilete do Tel Avivu sme sa presunuli do Cézarei prímorskej, kde sme si prezreli toto staré prístavné mesto s dlhým aquaduktom, ktorý dal vybudovať kráľ Herodes Veľký. Potom sme si prezreli

NA BREHU GALILEJSKÉHO JAZERA

Haifu, nachádzajúcu sa na úpätí hory Karmel, kde Eliáš bojoval s baálovými prorokmi. Náš pohľad zamieril aj na nádherné bahajské záhrady. Odtiaľ sme sa presunuli do Nazaretu, kde bola oslovená panna Mária, že počne a porodí Božieho Syna. V blízkosti Nazaretu sa nachádza Kána Galilejská, miesto prvého zázraku Ježiša Krista – premenenia vody na víno.

Na ďalší deň sme po raňajkách navštívili Horu blahoslavenstiev. Brat senior Roman Porubän sa prítomným prihovril spovedným príhovorom na text: „**Blahoslavení čistého srdca, lebo oni Bohavidia**“ (Mt 5,8). Tento text je jedným z blahoslavenstiev, ktoré zazneli na tejto hore z úst Ježiša Krista. Po príhovore účastníci zájazdu prijali sviatosť Večere Pánovej. Bol to veľký duchovný zážitok nielen pre tých, ktorí prijímali sviatosť, ale aj pre tých, ktorí

ju sprostredkovali na tomto mieste. Odtiaľ sme sa presunuli ku Galilejskému jazeru, kde sme si na obed dali Petrovu rybu. Jedným z ďalších zážitkov bola plavba po Galilejskom jazere a predstava, čo by sme robili, keby sa strhla strašná búrka, ako to bolo v prípade Ježiša a učeníkov. Na lodi počas plavby sme zaspievali slovenskú hymnu a vztýčili slovenskú zástavu, no rovnako i hymnu štátu Izrael, či niektoré ich národné piesne ako napríklad: Hevenu šalom alejchem. V tento deň sme sa zastavili v meste Kafarnaum, kde Ježiš urobil najviac zázrakov a odkiaľ pochádzal učeník Peter a Ján, Jakub a Ondrej. V blízkosti tohto mesta sa nachádza pri Galilejskom jazere miesto s názvom Tabga, kde Ježiš zázračne rozmnožil chleby a rybičky pre zástup, ktorý Ho počúval.

Na chvíľu sme opustili Izrael a presunuli sa do Ammánu, hlavné-

POHLED Z OLIVOVEJ HORY NA CINTORÍN A STARÉ MESTO JERUZALEM

ho mesta Jordánska. Po krátkej prehliadke starého mesta sme zamierili na horu Nébo, odkiaľ Mojžiš videl zaslúbenú krajinu a kde sa nakoniec skončil aj jeho pozemský život. Z jordánskej strany sme si prezreli rieku Jordán, miesto krstu Pána Ježiša Krista. Odtiaľ sme sa autobusom odviezli do Madaby, starého kresťanského mesta, kde sa nachádza najstaršia kresťanská mozaika, ktorá poukazuje na to, ako sa kresťanstvo šírilo do sveta. V tomto meste dodnes ako chránená dielňa funguje škola mozaiky. Na druhý deň sme sa vybrali do Petry, jednej z najznámejších prírodno-architektonických jordánskych pamiatok, ktorá je zapísaná do zoznamu Svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Petra je mesto vytesané v skalách, okolo ktorej prechádzal aj Mojžiš s izraelským národom a úderom palice po skale nechal Pán Boh vytrysknúť

vodu pre reptajúci izraelský národ. Petra bolo i niekdajšie hlavné mesto Nabatejskej ríše. V tomto meste sme strávili celý jeden deň.

Po návrate do Ammánu sme opäť prekročili hranice a vrátili sa do Izraela. Tu sme sa zastavili v blízkosti Mŕtveho mora na pevnosti Masada, ktorú dal vybudovať Herodes Veľký, aby sa mal kde ukryť pred Rimanmi. Dodnes toto miesto je pre Izrael veľmi dôležité, pretože sa stalo posledným miestom odporu Židov voči Rímskej ríši. Z toho dôvodu tu vojaci každoročne skladajú prísahu. Z Masady sme na chvíľu zakotvili pri Mŕtvom mori, aby sme si vyskúšali, či je tu skutočne hustota soli taká vysoká, ako sa o tom hovorí. Ten, kto sa nebál vstúpiť do vody, tak mohol potvrdiť, že v tomto mori človek nemusí vedieť plávať, pretože ho voda sama nadnáša. Cestou sme sa zastavili v Qumráne, kde sme žiaľ už ne-

ÚČASTNÍCI ZÁJAZDU V JERUZALEME PRED MÚROM NÁREKOV

stihli prehliadku najväčšieho archeologického náleziska 20. storočia, kde v jednej z jaskýň boli uložené skoro kompletne zvitky Starej zmluvy. Potom sme pokračovali do jedného z najstarších miest sveta – Jericha, cez ktoré prechádzal aj Pán Ježiš a nám z evanjelií z tohto prostredia je známy príbeh o Zacheovi.

Na ďalší deň po raňajkách sme si pozreli Betlehem – pole pastierov, kde anjel zvestoval betlehemským pastierom narodenie sa Spasiteľa sveta. Do Baziliky Narodenia Pána sme vstupovali cez malý vchod, kde sa každý musel zohnúť, ak chcel vidieť, čo sa ukrýva za týmto malým otvorom. Tu sme prežili jeden z negatívnejších zážitkov: Stojíme pred jaskyňou narodenia, kým sa v nej neskončí ortodoxný obrad, aby sme si ju mohli v pokoji prezrieť. Bohoslužba je predsa dôležitejšia než turisti. Tomu chápeme a rozumieme. A tak sme tr-

pezlivo čakali jednu hodinu. Do toho prišla skupina z Rumunska a tá bez ohľadu na to, že sme čakali ako skupina pred touto jaskyňou, nás skoro prevancovala, keď nám už bol umožnený vstup po bohoslužbe. Žiadne kresťanské ohľady, ale hneď a nasilu. A potom to divadlo, ktoré sme videli z ich strany v samotnej jaskyni narodenia, bolo priam nechutné, kde sa hrali na takých zbožných kresťanov, že väčších by sme pod slnkom neňašli. Aj toto je jedna z tvárí kresťanstva. Žiaľ, tá negatívna. Odtiaľto sme sa presunuli do Jeruzalema, kde sme si prezreli staré mesto. Absolvovaním krížovej cesty, končiacej na Golgote, sme aj my v daný deň prehliadku mesta ukončili. V Starom meste sme si urobili spoločné foto pred Múrom nárekov a pred Damašskou bránou – čo je jedna zo siedmych brán, ktorou sa vstupovalo do Starého mesta Jeruzalem.

YAD VASHEM - PAMÄTNÍK PRIPOMÍNAJÚCI KONCENTRAČNÉ TÁBORY

Posledný deň nášho pobytu sme venovali návšteve Olivovej hory, na ktorej Ježiš zaplakal nad nekajúcim Jeruzalemom a predpovedal jeho zničenie, ale odkiaľ i vstúpil na nebesá. Pod Olivovou horou sa nachádza Getsemanská záhrada a Bazilika národov. Naše kroky potom smerovali na horu Sion – miesto Poslednej večere Pána Ježiša Krista so Svojimi učeníkmi, kde ustanovil sviatosť Večere Pánovej. Na tejto hore je pochovaný aj kráľ Dávid. Naša návšteva Izraela a mesta Jeruzalem skončila prehliadkou pamätníka holokaustu Yad vashem. Tu sme si mohli obrazom pripomenúť všetky hrôzy, ktoré sa páchali na židovskom obyvateľstve počas II. svetovej vojny v koncentračných táboroch po celej Európe.

Naše putovanie sme každý deň začínali ranným zamyslením nad Božím slovom a okrem toho sme

spievali v autobuse rôzne piesne z Evanjelického spevníka, ktoré sme dostali v zhustenej podobe od nášho sprievodcu.

Za deväť dní pobytu v Izraeli a Jordánsku sme mohli prežívať rôzne požehnanie, ktorého sa nám dostávalo na autentických miestach, kde žil a chodil Pán Ježiš Kristus. Možno sme prežili i sklamanie z toho, ako funguje život v krajinách Blízkeho východu, čoho dokladom bol určite odlet z Tel Avivu z letiska Ben Gurion, kde sme boli pri vybavovaní pasažierov pred vstupom do lietadla natlačení ako sardinky. A možno aj práve kvôli tomuto zážitku budeme dlho spomínať na náš pobyt v Izraeli a Jordánsku.

17. marca 2013 sa uskutočnilo v našom cirkevnom zbore stretnutie dôchodcov aj s prislúžením Večere Pánovej. Toto stretnutie sa konalo na Kvetnú nedeľu, ktorá hovorí

SESTRY LABUSOVÁ A WAVREKOVÁ NA STRETNUTÍ DÔCHODCOV

o vstupe Pána Ježiša Krista do svätého mesta Jeruzalem. Brat farár vo svojom príhovore na základe textu z Matúšovho evanjelia 21,1-11 poukázal na to, kvôli čomu a komu Ježiš vstupuje do tohto mesta, z ktorého Ho vyvedú na Golgotu ako zločinca a lotra. V tomto meste sa naplnila cesta utrpenia, ale i víťazstva nášho Spasiteľa, ktorý sa pre záchranu hriešneho človeka nechal pribiť na drevo Golgotského kríža. Kto prichádza pod tento kríž, nachádza pomoc a odpustenie hriechov.

5. apríla 2013 sme sa zúčastnili v Mestskom kultúrnom stredisku v Kežmarku divadelného predstavenia INRI, ktoré stvárnilo ľubické experimentálne divadlo Exteatro pod vedením Marcela Hanáčka. Je chvályhodné, že v dnešnej dobe sa dokážu mladí ľudia nadchnúť pre divadlo a takýmto spôsobom ponúknuť dnešnému človeku inú kul-

túru, než sa nám ponúka prostredníctvom televíznych, rozhlasových či printových médií. Samotnému predstaveniu INRI som sa potešil, pretože hovorí o živote a diele nášho Pána a Spasiteľa Ježiša Krista. Toto predstavenie bolo postavené na tanci a hudbe a úvodná scéna krásne vykresľovala dobu mladého človeka, ku ktorému prostredníctvom SMS či e-mailu príde správa o tom, čo sa udialo počas veľkonočných udalostí v Jeruzaleme. Spočiatku som sa tešil tomuto predstaveniu, pretože začalo veľmi zaujímavo, ale po chvíli sa biblickým príbehom podsúval úplne iný zmysel a význam a v tú chvíľu ma prestalo divadlo zaujímať, pretože nemalo zmysel zaoberať sa jednotlivými scénami, ktoré sa snažili diváka upútať a zároveň vyprovokovať. Ľubické experimentálne divadlo urobilo experiment, ktorý dokonca nenašiel priaznivú odozvu ani u mla-

PÁSMO INRI - SCÉNA SO ŽENOU HRIEŠNICOU

dých divákov, čo poviem úprimne, že ma potešilo, pretože bolo vidno, že nad stvárnením tak nádherného príbehu aj oni uvažujú. Je škoda, že scenár takejto hry nebol konzultovaný s nejakým teológom. Nie je problém v tom, keď Ježišov príbeh ukrižovania sa stvární moderným spôsobom, ktorý má upútať hlavne mladých ľudí. Problém je v tom, keď jednotlivým udalostiam dáme iný podtext, inú výpovednú hodnotu, ako v skutočnosti majú. To chce však hlbšie poznanie Biblie, historických súvislostí a kultúry, ktorá v tom čase sa niesla židovskou spoločnosťou ovplyvnenou gréckou a rímskou kultúrou, ale i samotným jazykom.

6. apríla 2013 sa konal IX. ročník stolnotenisového turnaja CZ ECAV na Slovensku Kežmarok. Tak ako po minulé roky sme sa stretli v telocvični Gymnázia P. O. Hviezdoslava v Kežmarku. Tento ročník, čo

sa týka počtu hráčov i divákov, bol najviac zastúpený. Počet všetkých účastníkov bol 90, z toho bolo 45 hráčov. Stolný tenis sa hral v štyroch kategóriách na piatich hracích stoloch. 1. kategóriu tvorili muži nad 40. rokov, 2. kategóriu tvorili muži do 40 rokov, 3. kategóriu tvorili ženy a poslednú 4. kategóriu tvorila mládež do 18 rokov. Už tradične medzi nás prišli aj hráči z CZ Batizovce. Tohto roku sme mali hráčov aj z CZ Spišská Belá a CZ Podolíneč.

Toto cestou sa chceme srdečne poďakovať našim ochotným sestrám (Božene Ferencovej, Martine Božekovej, Justíne Sutorovej a Margite Jankurovej), ktoré pripravili pre nás chutné občerstvenie. Aj ony nakoniec dostali cenu vo forme čistiacich prostriedkov. Poďakovanie patrí aj účastníkom, ktorí tiež priniesli občerstvenie v podobe zákuskov a iného drobného pečiva.

STOLNOTENISOVÝ TURNAJ POTEŠIL ZÚČASTNENÝCH UŽ DEVIATY KRÁT

Na úvod prítomných privítal domáci brat farár. Organizačné pokyny oznámila sestra Slávka Jankurová, hlavný organizátor stolnotenisového turnaja. A ako dopadli jednotlivé kategórie v dobýjaní svojho víťazstva? **1. kategória** (muži do 40 r.): 1. Ján Matis st., 2. Rudolf Džubák st., 3. Vladimír Korenko, 4. Dušan Palanský; **2. kategória** (muži do 40 r.): 1. Dávid Šilon, 2. Viliam Kičín, 3. Michal Nikerle, 4. Vladimír Fördös; **3. kategória** (ženy): 1. Katarína Džubáková, 2. Lenka Liptáková, 3. Paulína Schützová, 4. Zuzana Leškováčová; **4. kategória** (dorast a mládež do 18 r.): 1. Daniel Faix, 2. Adam Faix, 3. Samuel Celuch, 4. Andrej Čajka.

7. apríla 2013 sa uskutočnil o 14³⁰ h. konvent Tatranského seniorátu v CZ Švábovce za účasti dištriktálneho biskupa VD ECAV na Slovensku Mgr. Slavomíra Sabola. Konvent začal bohoslužbami, na kto-

rých zvestou slova Božieho poslúžil domáci brat farár Martin Zaťko. Rokovanie prebiehalo v priestoroch kultúrneho domu. Z nášho cirkevného zboru sa tohto konventu zúčastnilo predsedníctvo CZ (Roman Porubän, zb. farár – senior TAS, Ernest Chritz – zborový dozorca) a delegáti (Ing. Mikuláš Lipták a Mária Kittová). Všetci konventuáli dostali v predstihu správu o živote Tatranského seniorátu, ktorá sa na rokovaní nečítala. Po zriadení konventu sme prešli hneď k bodu diskusia k správe, kde účastníkov konventu pozdravil brat biskup VD. Dôležitým problémom na konvente, ktorý z roka na rok otvárajú tie isté cirkevné zbory (Poprad a Spišská Nová Ves), boli príspevky z cirkevných zborov na seniorát. Okrem toho sme sa venovali Cirkevnému zboru Spišské Vlasy, ktorému ako dcérocirkvi patria Krompachy a Spišské Pod-

AJ NAŠE KUCHÁRKY BOLI OCENENÉ

hradie. Schválili sme uznesenie, že keď Zbor biskupov obsadí toto farárske miesto, TAS je ochotný zabezpečiť v priebehu 5 rokov najnutnejšie náklady spojené s bývaním farára, vzhľadom na to, že samotný cirkevný zbor by to finančne neutiahol. V roku 2014 v Spišskom Podhradí si pripomenieme 400. výročie Spišskopodhradskej synody. Z toho dôvodu sme v senioráte schválili oferu na vykrytie výdavkov spojených s touto slávnosťou.

11. apríla 2013 – sa uskutočnila v auditóriu lýcea prezentácia knihy od Alfréda Grosza: Povesti spod Tatier, ktorú zorganizovali Tatranský okrášľovací spolok a Vydavateľstvo Marenčin PT v spolupráci s miestnym Cirkevným zborom ECAV na Slovensku Kežmarok. Celú akciu moderoval Marián Galajda, ktorý si k sebe pozýval mnohých ľudí, pamätajúcich si na profesora Grosza.

Do jeho bohatého a plodného života nás uviedol Milan Choma, ktorý nám ho predstavil ako jednu z popredných kežmarských osobností. Na jeho živote je zaujímavé aj to, že profesor Grosz raz zachránil Drevený kostol pre jeho zhorením, keď bola v plameňoch kupola nového kostola a raz lyceálnu knižnicu pred jej zničením ruskými vojakmi.

O čom sú jednotlivé povesti? Je to zbierka povestí o Vysokých Tatrách z najstarších dôb, ktoré poukazujú na to, ako ľudia boli vydaní napospas všemocnej prírode, ktorá svojvoľne, podľa akéhosi nepochopiteľného záhadného poriadku rozhodovala o tom, či budú alebo nebudú mať čo vložiť do úst, ktorá vládla nad životom, nebezpečenstvom, nad chorobami, láskou a smrťou – a toto všetko roznechovalo bujnú fantáziu ľudí. Povesti prechádzali z generácie na generáciu. Niektoré za-

MILAN CHOMA A MARIÁN GALAJDA PRI PREZENTÁCII KNIHY

padli prachom, na iné sa našlo rozumné vysvetlenie. Profesor Grosz, ktorý podnikal mnohé túry do Tatier, dokázal nevšedne vnímavosť a s veľkou láskou a starostlivosťou ich zozbierať, čím vykonal kus veľkej práce pre ďalšie generácie.

3. mája 2013 – sa v našom cirkevnom zbore uskutočnilo seniorátne kolo XII. ročníka Biblickej olympiády. Deti z jednotlivých cirkevných zborov sa stretli v zborovej miestnosti, kde ich privítala sestra farárka Ľubica Sobanská z Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Slovenská Ves, ktorá im popriala v mene seniora Tatranského seniorátu, ktorý bol v tom čase odcestovaný v Prahe, veľa Božej múdrosti pri vypracovávaní písomných zadaní jednotlivých testov. Po krátkej pobožnosti sa deti rozdelili na tri skupiny. Po vypracovaní testov si išli prezrieť priestory Múzea meštianskej bytovej kultúry.

Za ten čas sestry farárky a bratia farári opravili testy. Keď sa deti vrátili, zasadli za stôl a občerstvili sa tradičnou pizzou. Po vyhlásení výsledkov víťazi postupili na Celoslovenské kolo, ktoré sa konalo v Bratislave. Výsledky seniorátneho kola sú nasledovné: **I. kategória** /žiaci 3. a 4. ročníka ZŠ/: 1. miesto Viktória Gurková, CZ Podolíneček /dcérocirkev Holumnica/; 2. miesto Erika Ardánová, CZ Podolíneček /filiálka Stará Ľubovňa/; 3. miesto Ivana Mlynárová, CZ Švábovce. **II. kategória** /žiaci 5. a 6. ročníka ZŠ/: 1. miesto Jakub Sliivinský, CZ Slovenská Ves; 2. miesto Kieran O'Reilly, CZ Podolíneček /filiálka Stará Ľubovňa/; 3. miesto Martina Zavacká, CZ Slovenská Ves. **III. kategória** /žiaci 7. 8. a 9. ročníka ZŠ/: 1. miesto Matej Belicza, CZ Mengusovce; 2. miesto Martin Machát, CZ Slovenská Ves; 3. miesto Kristína Mušková, CZ Slovenská

VÍŤAZI SENIORÁTNEHO KOLA BIBLICKEJ SÚŤAŽE

Ves. **IV. kategória** /žiaci 1. a 2. ročníka stredných škôl/: 1. miesto Barbora Nitschová, CZ Poprad. Na celoslovenskom kole v Bratislave získala Gurková Viktória 10. miesto, Slivinský Jakub 10. miesto, Belicza Matej 12. miesto a Nitschová Barbora 6. miesto. Srdečne blahoželáme a prajeme, aby sa v Božom slove rozhojňovali, rástli ním v milosti a múdrosti u Boha aj u ľudí a kráčali cestou spasenia k večnému životu.

19. mája 2013 – sa uskutočnilo stretnutie modlitebného spoločenstva Tatranského seniorátu v študovni Lyceálnej knižnice v Kežmarku. Na tomto stretnutí prítomných privítal vedúci spoločenstva Ing. Mikuláš Lipták a potom dal slovo bratovi farárovi Michalovi Findrovi, ktorý nás prostredníctvom pútavej prezentácie previedol témou: Doba, v ktorej žijeme – nová tolerancia. V nej poukázal na to, čo všetko sa dnes člo-

veku podsúva ako neškodné a tým sa tak posúvajú aj hranice morálky a tolerance. To, čo by sme pred 50 rokmi rázne odsúdili, to už dnes tolerujeme. Preto je potrebné, aby sme ako kresťania boli pevne zakorenení v učení Pána Ježiša Krista, aby sme dobre poznali Jeho evanjelium i Boží zákon, a tak sa v dnešnom svete vedeli správne orientovať v spleti rôznych ponúk.

1. júna 2013 cirkevný zbor zorganizoval na Deň detí pre rodičov s deťmi výlet na dolný Gemer. Najprv sme sa zastavili v Jaskyni Domica, ktorá je najväčšia jaskyňa Slovenského krasu. Zaraďuje sa medzi jaskyne svetového významu. Nachádza sa v južnom svahu Silickej planiny v okrese Rožňava. Predstavuje časť jaskynného komplexu, ktorý vytvára s jaskyňou Baradla v Maďarsku jeden genetický systém celkovej dĺžky cca 25 km. Samot-

SENIORÁTNE STRETNUTIE MODLITEBNÉHO SPOLOČENSTVA TAS

ná Domica je dlhá 5 358 m, z čoho je od roku 1932 pre verejnosť sprístupnený okruh dlhý 1 315 m. Objavil ju Ján Majko 3. októbra 1926. Určitú časť jaskyne sme absolvovali aj plavbou na lodi, čo bol pre mnohých účastníkov veľký zážitok.

Potom sme navštívili mesto Rožňavu, ktoré sme mali možnosť prezrieť si z jej najväčšej veže. Keďže sme sa tam celá skupina naraz nevošli, museli sme tento výstup absolvovať na dvakrát. Odtiaľ sme sa presunuli do jedného z našich najkrajších kaštieľov. Kaštieľ v Betliari pochádza zo začiatku 18. storočia a postavili ho na základoch staršieho renesančného kaštieľa Bebekovcov. Dal ho postaviť Štefan Andráš ako poschodový, ešte opevnený kaštieľ so štyrmi nárožnými vežami. I ďalšie prestavby v rokoch 1792-1795, keď prichádza k rozšíreniu, a v rokoch 1880-1886, keď stav-

ba získala dnešnú podobu, sa viažu znovu k rodine Andrášiovcov, ktorá bola už vtedy jeho trvalým vlastníkom, a ktorá mala v majetku nielen hrad Krásnu Hôrku, ale aj majetky a bane v okolí Rožňavy. Po staršej klasicistickej prestavbe a rozšírení južnej časti a priečelia nasledovala rozsiahlejšia pseudoslohová úprava s nadstavbou druhého poschodia, ktorá dala kaštieľu ráz francúzskej poľovnickej stavby.

Kaštieľ zaplnili Andrášiovci množstvom vzácného nábytku, umeleckých diel a zbierok. Pôvodnú knižnicu založil Leopold Andráš v druhej polovici 18. storočia. Jej interier pochádza z rokov 1792-1795. Fond pozostáva prevažne z vedeckej literatúry 18. a 19. storočia. Prevalu zbierok tvoria maliarske diela, najmä obrazy realistov 19. storočia. Druhá časť zbierok (na prízemí) tvoria do-

KAŠTIEĽ BETLIAR A JEHO PREKRÁSNE SCHODISKO

vezené exotické predmety a poľovnícke trofeje.

Po prehliadke kaštieľa sme sa opäť vrátili do Rožňavy, kde sme sa zastavili v miestnom cirkevnom zbore. Tu sme si prezreli materskú škôlku, ktorú cirkevný zbor zriadil pred siedmimi rokmi a postupne ju pre veľký záujem detí zväčšuje. V areáli škôlky, kde nám brat Peter Kapráľ spolu s Petrom Jendrušákom opekali chutné klobásky, si deti našli svoje útočisko v podobe pieskoviska, preliezok, ihriska a iných atrakcií. Najväčšou z nich bolo púšťanie vodnej rakety, ktorej sa ujal domáci brat farrár a senior Gemerského seniorátu Jerguš Olejár. Nezabudli sme vstúpiť ani do miestneho kostola a poďakovať Pánu Bohu v modlitbe za celý deň, ktorý nám dal spoločne prežiť na Gemi. S vďakou na perách prostredníctvom detských piesní sme sa vrátili do Kežmarku.

4. júna 2013 – v Drevenom artikulárnom kostole sa uskutočnil koncert speváckeho zboru Musical Mission Team z Bob Jones univerzity z USA. Toto spevácke a zároveň i hudobné teleso amerických študentov do nášho cirkevného zboru zavítalo už po štvrtýkrát. V podaní Musical Mission Teamu sme si mohli vypočuť rôzne spirituály, gospels a inú kresťanskú hudbu. Americkí študenti si dali dokonca tú námahu, že sa naučili niekoľko piesní v slovenskom jazyku. Samotný koncert začal piesňou Každý deň, ktorú pozná aj náš zborový spevok. Títo mladí a talentovaní ľudia sa okrem spevu prezentovali hrou na dychové nástroje, elektrický klavír, husle a harfu. Prijemná hudba a duchovný spev naplňovali naše srdcia vďačnosťou voči Bohu, že každé dva roky prichádzajú medzi nás, aby sa podelili s na-

MUSICAL MISSION TEAM A MIKI LIPTÁK V AKCII

mi nielen o umelecký zážitok, ale predovšetkým o osobné svedectvo o živote s Bohom, ktoré nám môžu sprostredkovať prostredníctvom hudby a piesní. Uprostred tohto koncertu zaznela aj zvesť slova Božieho na text z Lukášovho evanjelia 15,11-32: O márnotratnom synovi. Prostredníctvom tohto textu a jeho aplikácie do dnešného života sme si mohli uvedomiť, čo všetko robí Boh pre záchranu stratených ľudí.

13. júna 2013 – Vyhlásenie výsledkov 48. ročníka celoslovenskej literárnej súťaže obohatenej o autorov zo zahraničia, ktorí tvoria po slovensky, spojené so stretnutím ocenených autorov s odbornou porotou a seminárom z literárnej histórie, tentokrát vzdalo hold 170. výročiu vzniku spisovnej slovenčiny a 630. výročiu kežmarského školstva, ktorého život sa odohrával predovšetkým na slávnom kežmarskom lýceu.

O tvorivosti mladých autorov, ktorí svojou prózou i poéziou nadväzujú na odkaz spisovného jazyka, svedčí aj počet súťažných prác – celkovo ide o 821 prác od 373 autorov, čo v hmotnostnej miere zodpovedá 5 kg prác v kategóriách I. a II. (mladší a starší žiaci) a 2,5 kg prác v kategórii III. (stredné školy) – porota mala z čoho vyberať a vybrala tých najlepších, ktorí si v Kežmarku užili aj ďalšie sprievodné podujatia.

Literárny Kežmarok sme oficiálne otvorili pred budovou lýcea príhovorom pána primátora Ing. Igora Šajtlavu a riaditeľa Literárneho múzea SNK – PhDr. Jozefa Beňovského. V samotnej budove lýcea si ocenení mladí autori mohli pozrieť interpretáciu úryvkov zo svojich diel v podaní žiakov Základnej umeleckej školy v Kežmarku. V rámci literárneho seminára nás priamo do doby rozkvetu kežmarského lýcea okrem pú-

OTVORENIE 48. ROČNÍKA LITERÁRNEHO KEŽMARKU

tavej prednášky pani historičky Nory Baráthovej preniesla aj scénka v podaní žiakov ZUŠ v Kežmarku. Uctili sme si však aj 170. výročie kodifikácie spisovnej slovenčiny Ľ. Štúrom.

16. júna 2013 – sme si pripomenuli v Drevenom artikulárnom kostole 1150. výročie príchodu Cyrila a Metoda na územie dnešného Slovenska hudobným dielom od Michala Haydna *Missa in honorem sti. Cyrilli et Methodii*. Toto hudobné dielo nám predstavil Trnavský komorný orchester pod vedením dirigenta Doc. Mgr. art. Štefana Sedlickeho a *Cantica* – collegium musicum – zmiešaný komorný spevácky zbor, ktorý bol založený v roku 1991. Od svojho vzniku získali viaceré významné ocenenia na domácich aj zahraničných súťažiach. V Cyriľometodskej omši sa nám predstavili sólisti Radoslava Mičová, Ale na Vacíková, Lukáš Šimonov a Ma-

rek Gurbaľ. Poslucháč na tomto koncerte mohol prežiť neopakovateľný zážitok hudby a spevu, ktorá bola oslavou Boha a Jeho slova – Ježiša Krista, ako to krásne je vyjadrené aj v básni *Proglas* od Konštantína filozofa, ktorý dostal meno Cyril.

23. júna 2013 kroky nielen spevokolistov smerovali do popradského evanjelického kostola, kde bolo stretnutie spevokolov Tatranského seniorátu s témou Cyril a Metod – ich vplyv na slovenskú literatúru a samozrejme s prezentovaním sa jednotlivých spevokolov.

Na úvod privítali spevákovi aj poslucháčovi domáci bratia farári (Mgr. Libor Bednár, PhD. a Mgr. Michal Findra) príhovorom a modlitbou. Kostol v Poprade bol skoro zaplnený a účinkujúci aj hostia s radosťou prijali vystúpenia týchto spevokolov: Kežmarok, Štrba, Batizovce, Hrnovnica, Švábovce a Poprad. Po-

TRNAVSKÝ KOMORNÝ ORCHESTER A ZMIEŠANÝ KOMORNÝ SPEVÁCKY ZBOR

medzi vystúpenie spevokolistov sme si vypočuli prednes básne Proglas, ktorú zarecitoval Ján Bachleda a tri vstupy Doc. PaedDr. Miloša Kovačku PhD. k danej téme. Na záver po požehnaní brata seniora Tatranského seniorátu nás čakala lahôdka – vystúpenie spojených spevokolov Tatranského seniorátu spevom Staroslovienskeho Otčenášu v úprave Mgr. art. Petra Duchnického.

Program celého stretnutia sa stretol s pozitívnou odozvou a bol veľkým povzbudením pre všetkých zúčastnených. Jednou z reakcií bolo aj tvrdenie: „Každý si našiel na tomto stretnutí to, čo ho mohlo potešiť“.

3. júla 2013 spevokol už ako si tradične zakončil svoju spevácku sezónu pri posedení na fari. Aj keď počas prázdnin sme sa nenučili, pretože nás čakala Tvarožná, Dištriktuálny deň, ale i rôzne sobáše, napriek tomu naša sezóna sa

vždy končí tak, ako sa končí školský rok. Od klasickej opekačky sme upustili a teraz využívame opravené priestory farskej budovy – priamo pivnice fary. Domáci brat farár pripravil rôzne mäsové pochutiny. Nechýbala dusená kyslá kapusta na karameli, údená a pečená krkovička, soté z kuracieho mäsa a zeleninový šalát s fazuľou. Do tejto príjemnej atmosféry zaznievali rôzne piesne, veselé príbehy, ale ozývali sa i vážne témy, ktoré rezonovali v tom čase v cirkvi.

4. júla 2013 – 4. júla 1613 sa v Tvarožnej uskutočnilo prípravné stretnutie k zasadnutiu Spišskopodhradskej synody. Túto udalosť si Cirkevný zbor ECAV na Slovensku Kežmarok, ktorého filiálkou je Tvarožná a Tatranský seniorát pripomenul po 400 rokoch na spomienkových službách Božích, konajúcich sa v deň tohto významného zasad-

STRETNUTIE SPEVOKOLU NA FARE

nutia. Vzhľadom na to, že evanjelický kostol v obci je zdevastovaný, bohoslužby sa uskutočnili v miestnom rímskokatolíckom kostole. Zvesťou slova Božieho na text z 2. knihy Mojžišovej 18,13-27 poslužil dôstojný brat biskup Východného dištriktu Slavomír Sabol. Do programu bohoslužieb sa zapojili zaspievaním rôznych piesní deti, ktoré na týchto bohoslužbách ukončili detský seniorátny tábor.

Po skončení služieb Božích sa zhromaždenie presunulo na cintorín, kde si pri obnovenom hrobe Johanneša Brosza pripomenuli 195. výročie od jeho smrti. Bol to evanjelický farár v Tvarožnej, prírodovedec a matematik európskeho formátu, ktorý spolupracoval s anglickým vedcom Róbertom Townsonom pri výškovom meraní tatranských štítov. Počas jeho pôsobenia sa v Tvarožnej postavila fara a kostol.

Z cintorína sa zhromaždenie presunulo k evanjelickej fare, kde biskup Sabol a starostka obce Tvarožná Ing. Dagmar Mathiová spoločne odhalili pamätnú tabuľu, ktorá bude pripomínať ďalším generáciám, že na tomto mieste sa udiala pre Evanjelicú cirkev na východnom Slovensku dôležitá udalosť, ktorá vyvrcholila zvolaním Spišskopodhradskej synody v roku 1614. Po odhalení pamätnej tabule sa prítomní presunuli na obecny úrad do spoločenskej miestnosti, kde nám poslúžila PhDr. Božena Malovcová, riaditeľka Štátneho archívu Poprad – Spišská Sobota prednáškou na tému: Konštituovanie evanjelickej cirkevnej správy na Spiši a Šariši. V prednáške poukázala na neľahkú dobu a potrebu vytvorenia samostatnej cirkevnej správy pre evanjelicú cirkev na východe Slovenska.

TVAROŽNÁ - VYSTÚPENIE DETÍ Z DETSKÉHO SENIORÁTNEHO TÁBORA

7. júla 2013 – v Drevenom artikulórnom kostole sa uskutočnil koncert Jaroslava Nohavicu v spolupráci so žilinskou Agentúrou G-ART s.r.o., ktorý je slovenskému publiku známy z rokov nežnej revolúcie, a to predovšetkým piesňami poukazujúcimi na nedemokratický spôsob vládnutia komunistov, považujúcich vieru v Boha za prežitok určený k likvidácii. Na samom začiatku tohto koncertu sa Jaroslav Nohavica poďakoval miestnemu cirkevnému zboru za možnosť už druhýkrát vystúpiť v drevenom artikulórnom kostole. Počas koncertu sa vyznal z lásky k Jurajovi Tranovskému, ktorý pre evanjelickú cirkev má nezastupiteľné miesto, pretože v roku 1636 vydal v Levoči v Brewerovej tlačiarňi dielo Cithara Sanctorum (tzv. Transcius – spevník duchovných piesní). V osobnom rozhovore spevák priznal, že mnoho námetov na svo-

je piesne čerpal práve z Transcia. Na koncerte venoval Jurajovi Tranovskému ako svojmu rodákovi jednu pieseň. Bola to pieseň napísaná na základe 42. Žalmu, v ktorom sa žalmista vyznáva z túžby po Bohu v chráme. Tento Žalm sa začína známymi slovami: „**Ako jeleň dychtí po vodných bystrinách, tak dychtí moja duša po Tebe, ó Bože!**“

Po koncerte v družnom rozhovore v kuchynke lýcea mi brat Nohavica (keďže je členom Českobratskej cirkvi evanjelické, tak preto ho môžem osloviť brat) hovorí, že si všimol v zborovej miestnosti Chorvátovu partitúru, ktorá je vydaná k Transciu. A tak prišiel za mnou s prosbou, či by si niektoré nápevy nemohol skopírovať, pretože v tejto partitúre sa nachádzajú pôvodné nápevy Juraja Tranovského. A ja som mu na to odpovedal, že ak chce pôvodné nápevy z Cithary Sanctorum,

POSLEDNÉ POKYNY PRED KONCERTOM

tak musí siahnuť po lepšom zdroji ako je Chorvátova partitúra, ktorý mu môžem dať okamžite k dispozícii. Na chvíľu nerozumel, a tak som mu vysvetlil, že v tejto budove sa nachádza najväčšia školská historická knižnica v strednej Európe, kde súčasťou knižničného fondu je aj jedno z prvých vydaní Cithary Sanctorum, ktoré boli vytlačené s notovým záznamom. V tej chvíli spozornel a s akousi bážňou sa opýtal, či by to mohol vidieť. Ja som mu na to odpovedal, že nielen vidieť, ale aj zobrať si so sebou, pretože toto dielo máme v digitálnej podobe a ak má k dispozícii USB-kľúč, tak rád mu skopírujem celé dielo Cithary sanctorum. Už dlho som nevidel takú radosť, akú v tej chvíli prejavil on. Nakoniec poznamenal, že toto bol pre neho po dnešnom koncerte ten najväčší honorár, aký som mu mohol dať. Niekedy aj maličkosť dokáže mať

väčšiu cenu než tučný honorár. Ono to je vždy o hodnotách človeka.

14. júla 2013 – sa v našom cirkevnom zbore uskutočnila slávnosť konfirmácie. Tohto roku to však bola konfirmácia dospelých, pretože počet detí, ktoré mali byť konfirmované v tomto roku, bol veľmi malý a z toho dôvodu brat farár neotváral ročník ku konfirmácii, ale spojil ho s nasledujúcim ročníkom. To prakticky znamenalo, že konfirmácia tohto roku v našom cirkevnom zbore vôbec nemala byť. Pravdepodobne by sa niečo také stalo po prvýkrát v histórii Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok. Pán Boh to však zaradil inak, a tak v matrike konfirmovaných nám rok 2013 nevypadne. Bude tu zápis piatich dospelých konfirmandov (Jaroslav Zuštiak, Martina Glovocká, Milena Korunová, Gabriela Del-Fábrová, Otília Laskovská),

PIESEŇ BRATA NOHAVICU VENOVANÁ JURAJOVI TRANOVSKÉMU

ktorí z rôznych dôvodov a pre rôzne príčiny neboli confirmovaní ako deti.

Brat farár sa im prihovoral na základe textu z Matúšovho evanjelia 5,14-16, kde čítame tieto slová: „**Vy ste svetlo sveta. Mesto, ktoré leží na vrchu, nemôže byť skryté. Ani sviecu nezažihajú a nestavajú pod nádobu, ale na svietnik, a svieti všetkým v dome. Tak sviet' vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli dobré skutky a velebili vášho Otca, ktorý je v nebesiach.**“

Vo svojom príhovore zdôraznil, ako aj do ich života prichádzalo postupne svetlo Ježiša Krista, až sa nakoniec rozhodli pristúpiť ku confirmácii, a tak vyznať vieru v Trojjediného Pána Boha. Zároveň poukázal na to, kde majú v živote svietiť, kde je ich miesto služby, no rovnako zdôraznil i to, že byť svetlom Ježiša Krista – za tým je skrytá práca. To nie je stolček, prestri sa. Do tejto práce na vinici Pánovej nášho cirkevného zboru požíva aj ich Pán Ježiš Kristus.

spracoval Roman Porubän

KONFIRMANDI: G. DEL-FÁBROVÁ, M. KORUNOVÁ, O. LASKOVSKÁ, M. GLOVOCKÁ, J. ZUŠTIAK

Zborový list: občasník Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok

Zodpovedný redaktor: Roman Porubän, zborový farár v Kežmarku

Jazyková úprava: Nora Baráthová, Oľga Kormanová, Mikuláš Lipták, Katarína Slavičková

Adresa: Ev. a.v. farský úrad, Hviezdoslavova 18, 060 01 Kežmarok; tel. 052 / 452 22 42

web: www.ecavkk.sk; **e-mail:** ecavkk@gmail.sk

Pre vnútornú potrebu Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok spracoval **ZADRO**

Štrba

Obyvatelia Štrby prijali Lutherovo učenie v prvej pol. 16. stor. Po odobratí kostola v čase protireformácie sa cirkevný zbor uchádzal o stavbu artikulárneho kostola. Až do Tolerančného patentu Štrba patrila do artikulárneho zboru v Hybiach. 111 poddanských a 6 želiarskych rodín sa osvedčilo vo vernosti reformácii, ktoré dostali povolenie k pozvaniu si svojho farára a k stavbe kostola a školy. V r. 1784 postavili tolerančný kostol bez veže. V interiéri sa nachádza stíповý barokový oltár z pol. 18. stor. s obrazom Krista – Cesta, Pravda a Život. V štíte oltára je umiestnené Božie oko. Baroková kazateľnica je z r. 1750 a bola prenesená z Levoče. Organ s opusovým číslom 439 postavila firma Rieger. Krstiteľnica pochádza z r. 1787. V r. 1928 bola ku kostolu pristavaná moderná veža.

